

UCHWAŁA NR III.26.2015
RADY MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI

z dnia 16 lutego 2015 r.

w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Mińsk Mazowiecki

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zmianami), art. 17 ust 1 i 2, oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zmianami), po uzyskaniu opinii Zarządu Powiatu Mińskiego – uchwała się co następuje:

§ 1. Uchwała się „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2015–2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta

Marian Makowski

Załącznik do uchwały Nr III.26.2015
Rady Miasta Mińsk Mazowiecki
z dnia 16 stycznia 2015 r.

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA
MIŃSK MAZOWIECKI**

**NA LATA
2015 - 2018
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA
2019 - 2022**

Spis treści:

1. Wprowadzenie

1.1. Założenia ogólne

1.2. Podstawa prawna

1.3. Cele i zakres programu

1.4. Zasady i cele polityki ekologicznej państwa

1.5. Cele polityki ekologicznej województwa mazowieckiego

1.6. Cele i priorytetowe działania ekologiczne w powiecie mińskim

1.7. Funkcje programowe

1.8. Okres obowiązywania programu

2. Charakterystyka przyrodnicza miasta Mińsk Mazowiecki

3. Infrastruktura techniczna związana z ochroną środowiska

3.1. Ujęcia wody i sieć wodociągowa

3.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczanie ścieków

3.3. Gospodarka odpadami

3.4. Zaopatrzenie w energię

4. Stan i zagrożenia środowiska przyrodniczego miasta

4.1. Zanieczyszczenie powietrza

4.2. Zanieczyszczenie wód

4.3. Hałas

4.4 Promieniowanie

5. Analiza oddziaływania realizacji programu na środowisko

6. Ustalenia programu

7. Harmonogramy działań

8. Finansowanie zadań

9. Realizacja i monitoring programu

10. Materiały źródłowe.

1. Wprowadzenie

1.1. Założenia ogólne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz wskazuje, iż ochrona środowiska jest obowiązkiem obywateli i władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny wspierać działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska, zapobiegać negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska oraz zapewnić nie tylko bezpieczeństwo ekologiczne, ale dostęp do nieuszczerplonych zasobów przyszłym pokoleniom. Władzami tymi są między innymi władze miasta. Ustawa o samorządzie gminnym stanowi, że gmina wykonuje określone ustawami zadania publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innym podmiotów, w tym między innymi zadania z zakresu ochrony środowiska i przyrody, gospodarki wodnej, leśnictwa. Gmina, akceptując zasady zrównoważonego rozwoju, szuka takich kierunków rozwoju, które doprowadzą do poprawy jakości środowiska przyrodniczego, wzmocnienia struktur ekologicznych, rozwijania aktywności obywatelskiej, poprawy jakości życia mieszkańców, itp. Winno w tym pomóc właściwe, zgodne z ideą ekorozwoju, planowanie wszelkich działań. Polskie przepisy z zakresu ochrony środowiska przewidują tworzenie kilku różnym typów programów redukcji emisji zanieczyszczeń. Jednymi z takich dokumentów są lub mają być: Polityka ekologiczna państwa, programy ochrony środowiska.

„Program Ochrony Środowiska dla miasta Mińsk Mazowiecki”, zwany dalej „Programem” jest opracowaniem kompleksowo przedstawiającym politykę ekologiczną miasta, a także spisem konkretnych zadań dla organów miasta oraz dla wszystkich podmiotów korzystających ze środowiska.

OBOWIĄZKI i UPRAWNIENIA ORGANÓW MIASTA WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

Do zadań Burmistrza należy:

1. Zadania wynikające z ustawy o odpadach:
 - a. podejmowanie czynności mających na celu zapewnianie warunków objęcia wszystkich mieszkańców Gminy zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych oraz zapewnianie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych,
 - b. wydawanie decyzji nakazujących posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, wskazywanie sposobu wykonania tej decyzji,
2. Zadania wynikające z ustawy „Prawo ochrony środowiska”:
 - a. wspomaganie działań mających na celu tworzenie i aktualizację „Gminnego Programu Ochrony Środowiska” oraz raportów z jego wykonania,

- b. przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska,
 - c. wydawanie decyzji nakazujących osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko,
 - d. wydawanie decyzji, wstrzymującej użytkowanie instalacji prowadzonej przez osobę fizyczną w ramach zwykłego korzystania ze środowiska,
4. Zadania wynikające z ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków:
- a. dokonywanie analizy zgodności wniosków przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków z przepisami prawa, przedstawianie stanowiska Radzie Gminy w formie projektu uchwały,
5. Zadania wynikające z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:
- a. prowadzenie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
 - b. udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie oraz prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie,
6. Zadania wynikające z ustawy o ochronie przyrody:
- a. wydawanie decyzji zezwalających na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości,
 - b. wymierzanie kar pieniężnych za usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia,
7. Zadania wynikające z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach:
- a. nadzór nad realizacją obowiązków właścicieli nieruchomości związanych z utrzymaniem czystości i porządku, a w przypadku stwierdzenia niewykonania obowiązków, wydawanie decyzji nakazujących wykonanie obowiązku,
 - b. wydawanie decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie przez przedsiębiorcę działalności w zakresie: odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części,
 - c. prowadzenie ewidencji: zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków, umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
 - d. udostępnianie mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o znajdujących się na terenie Gminy podmiotach zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych,

- e. zapewnienie zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziałanie z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie,
 - f. prowadzenie rejestru psów oraz wydawanie właścicielom psów znaczków rejestracyjnych,
8. Zadania wynikające z ustawy „Prawo wodne”:
- a. wydawanie decyzji, nakazujących właścicielowi gruntu przywrócić stan poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom,
 - b. zatwierdzanie ugody w sprawie zmiany stanu wody na gruntach, jeżeli zmiany te nie wpłyną szkodliwie na inne nieruchomości lub na gospodarkę wodną,
 - c. współdziałanie ze Spółkami Wodnymi przy określaniu potrzeb konserwacji urządzeń melioracyjnych
 - d. konserwacja rowów będących w zarządzie Gminy,
 - e. udział w odbiorach robót konserwacyjnych na urządzeniach melioracyjnych
9. Zadania wynikające z ustawy o ochronie zwierząt
- a. wydawanie decyzji odbierających czasowo zwierzę właścicielowi lub opiekunowi znęcającemu się nad zwierzęciem,
 - b. wydawanie zezwoleń (cofanie zezwoleń) na prowadzenie hodowli lub utrzymanie psa rasy uznanej za agresywną,
 - c. zapewnianie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywanie,
 - d. współdziałanie z organizacjami samorządu lekarsko-weterynaryjnego oraz innymi instytucjami i organizacjami społecznymi w zakresie ochrony zwierząt,
10. Zadania wynikające z ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt
- a. przyjmowanie i przekazywanie zgłoszeń do organu Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt,
 - b. powoływanie i odwoływanie rzeczoznawców ds. szacowania zwierząt oraz zniszczonych produktów pochodzenia zwierzęcego, oraz informowanie o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii,
11. Zadania wynikające z ustawy „Prawo łowieckie”:
- a. wydawanie opinii w sprawie rocznych planów łowieckich sporządzanych przez dzierżawców obwodów łowieckich,
 - b. współdziałanie z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich oraz nadleśniczymi w sprawach związanych z zagospodarowaniem obwodów łowieckich, w szczególności w zakresie ochrony i hodowli zwierzyny,
 - c. przyjmowanie zawiadomień w sprawie dostrzeżonych objawów chorób zwierząt żyjących wolno,
 - d. wydawanie opinii w sprawie dzierżawy obwodów łowieckich,
 - e. prowadzenie mediacji pomiędzy właścicielem lub posiadaczem gruntu, a dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego dla polubownego rozstrzygnięcia sporu o wysokość wynagrodzenia za szkody wyrządzone przy wykonywaniu polowania lub w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny,

12. Zadania wynikające z ustawy o lasach:
 - a. przygotowanie materiałów do podjęcia uchwał w sprawie akceptacji zmiany charakteru użytkowania gruntów z rolnych na leśne oraz opiniowania wniosków o przyznanie dotacji na pokrycie kosztów zalesienia,
 - b. opiniowanie, na wniosek właściciela lasu (w szczególnie uzasadnionych przypadkach) udostępnienia nieodpłatnie przez nadleśniczego sadzonek drzew i krzewów leśnych na ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (upraw leśnych)
 - c. wykładanie do publicznego wglądu projektu uproszczonego planu urządzenia lasu oraz poinformowanie o fakcie wyłożenia właścicieli,
13. Zadania wynikające z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
 - a. wydawanie decyzji nakazujących wykonanie zabiegów ochronnych właścicielowi zdegradowanych z jego winy gruntów rolnych oraz gruntów zrehabilitowanych na cele rolne,
 - b. wydawanie opinii w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów na cele rolnicze.

INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI EKOLOGICZNEJ MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI

a) Mechanizmy prawno - ekonomiczne

Warunkiem realizacji Programu Ochrony Środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Mińsk Mazowiecki jednostką, na której spoczywać będą główne zadania zarządzania tym programem będzie na szczeblu administracyjnym - Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki. Zarządzanie będzie opierać się także na jednostkach organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Na każdą z tych jednostek nałożone są różne (czasem zbieżne) obowiązki. Na innych zasadach odbywa się zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne staje się także uwzględnienie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzane środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska.

Instrumenty służące do zarządzania programem ochrony środowiska wynikają obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach np.) i można je podzielić na instrumenty prawne, ekonomiczne, społeczne oraz strukturalne.

b) Instrumenty prawne

Do instrumentów prawnych zaliczamy:

- standardy jakości środowiska (normy imisji), standardy emisyjne,
- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- koncesje geologiczne na rozpoznawanie i eksploatację surowców mineralnych,
- pozwolenia na wycinkę drzew,
- zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie (odzysk i unieszkodliwianie) odpadów,
- oddziaływania na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji,
- uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
- decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Szczególnym instrumentem prawnym jest monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

c) Instrumenty ekonomiczne

Instrumenty ekonomiczne to, oprócz omówionych powyżej mechanizmów, jedno z podstawowych narzędzi realizacji polityki ekologicznej. Pełnia rolę uzupełniającą bądź wzmacniającą działanie narzędzi prawnych i administracyjnych. Do instrumentów ekonomicznych zaliczamy m.in.:

- opłaty za korzystanie ze środowiska (wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, pobór wód, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, składowanie odpadów, wycięcie drzew i krzewów), realizowane zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”,
- opłaty za wycinkę drzew i krzewów,
- administracyjne kary pieniężne wymierzone za niedopełnianie standardów określonych decyzjami administracyjnymi, wycinkę drzew i krzewów bez pozwolenia.

d) Instrumenty społeczne

Wśród instrumentów społecznych jako główny wyróżnić należy współdziałanie. Ważnym elementem skutecznego zarządzania realizującego zasady zrównoważonego rozwoju są uzgodnienia i usprawnienia instytucjonalne. Do kształtowania świadomości ekologicznej

społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw, czyli szeroko rozumianej edukacji ekologicznej, podejmowane są różnorodne działania. U podstaw skuteczności tych działań leży rzetelnie i przystępnie przekazywana wiedza o stanie środowiska. W społeczeństwie zaczyna istnieć coraz większa potrzeba posiadania takiej wiedzy. Edukacja, informacja oraz komunikacja są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji. Z drugiej strony, w przypadku osiągnięcia właściwego poziomu edukacji, komunikacja z grupami zadaniowymi jest łatwiejsza, a przekazywane informacje są właściwie wykorzystywane. Rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony, a także umiejętność porozumiewania się ze społeczeństwem są niezbędne dla sukcesu realizowanej edukacji ekologicznej.

e) Instrumenty strukturalne

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska, i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem powinna być strategia rozwoju powiatu czy plan rozwoju lokalnego. Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych, ponieważ wyznacza ogólne, ale konkretne kierunki rozwoju i działania np. dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, przemysłu, ochrony zdrowia, turystyki, ochrony środowiska np.

W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej wytyczone pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie miasta wymaga podejmowania pewnych działań w określonych dziedzinach gospodarki, jak i codziennego życia jego mieszkańców. Każda jednostka samorządowa decyduje o kształtowaniu swojej przestrzeni geograficznej, sposobie zarządzania środowiskiem i tworzeniem lepszego modelu życia swoich mieszkańców. Program Ochrony Środowiska jest jednym z elementów prowadzenia ekorozwoju na terenie całego miasta, który powinien nawiązywać do:

- Polityki Ekologicznej Polski,
- programów ekologicznych wyższego szczebla, ale również odnosić się do rzeczywistej sytuacji w mieście,
- lokalnych wartości zasobów i zagrożenia środowiskowego,
- lokalnej świadomości, chęci i możliwości działania.

Lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne. Podstawowe założenie ekorozwoju wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców miasta (rozmowy z mieszkańcami i edukacja ekologiczna). Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy miasta i poprawę warunków zdrowotnych.

1.2. Podstawa Prawna

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska działania z zakresu ochrony środowiska w mieście muszą być podejmowane na podstawie aktualnego Programu Ochrony Środowiska. Art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowi, że Burmistrz Miasta opracowuje Program Ochrony Środowiska w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, przy czym projekt programu powinien być zaopiniowany przez zarząd powiatu.

Ustawa Prawo ochrony środowiska obowiązuje Burmistrza Miasta do opracowania co dwa lata raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska, przekładanego następnie Radzie Miasta, a co 4 lata do jego aktualizacji.

Program powinien spełniać wymagania dla polityki ekologicznej państwa i na podstawie

aktualnego stanu środowiska określać w szczególności:

- 1) cele ekologiczne,
- 2) priorytety ekologiczne,
- 3) poziomy celów długoterminowych,
- 4) rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- 5) środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno ekonomiczne i środki finansowe.

1.3. Cele i zakres programu

Głównym celem Programu jest określenie polityki ekologicznej miasta Mińsk Mazowiecki wynikającej z polityki ekologicznej państwa. Ustawa Prawo ochrony środowiska określa, że polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska. We współczesnym świecie oznacza to przede wszystkim, że polityka ta powinna być elementem równoważenia rozwoju kraju i harmonizowania z celami ochrony środowiska celów gospodarczych i społecznych. Oznacza to także, że realizacja polityki ekologicznej państwa w coraz większym stopniu powinna dokonywać się poprzez zmiany modelu produkcji i konsumpcji oraz stosowanie najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania, a dopiero w dalszej kolejności poprzez typowo ochronne, tradycyjne działania takie jak oczyszczanie gazów odlotowych i ścieków, unieszkodliwianie odpadów, itp. Na koniec oznacza to również, że aspekty ekologiczne powinny być obligatoryjnie włączone do polityk sektorowych we wszystkich dziedzinach gospodarowania, a także do strategii i programów rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Na podstawie analizy „Polityki ekologicznej państwa” i „Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.” oraz „Programu Ochrony Środowiska w Powiecie Mińskim na lata 2013 - 2016 z perspektywą do roku 2020” oraz zidentyfikowanych mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń wynikających z diagnozy sytuacji ekologicznej w mieście Mińsk Mazowiecki ustalono, iż nadrzędnym celem działań ekorozwojowych, które należy realizować jest "Rozwój Miasta

Mińsk Mazowiecki przyjazny środowisku" oraz poprawa stanu środowiska w mieście i ochrona jego zasobów.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczenie emisji substancji i energii.
2. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.
3. Racjonalne gospodarowanie środowiskiem.
4. Zwiększona aktywność obywatelska i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Realizacja celów będzie się odbywała poprzez cele operacyjne i niżej wymienione działania:

- krótkookresowe (lata 2015-2018),
- długoterminowe (lata 2019-2022),
- stałe (lata 2015-2022).

Cel szczegółowy: Ograniczenie emisji substancji i energii

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości wód

Działania:

Lata 2015-2022:

- rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji zbiorczej oraz bieżąca konserwacja miejskiej oczyszczalni ścieków;
- stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) w instalacjach produkcyjnych i komunalnych wytwarzających ścieki (2015-2022),
- stosowanie, przy planowaniu i realizacji przedsięwzięć, rozwiązań, które będą ograniczać zmiany stanu wody na gruncie rozmiarów niezbędnych ze względu na specyfikę przedsięwzięcia (2015-2022),

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie zmniejszenia emisji pyłów i odorów

Działania:

Lata 2015-2018:

- wprowadzanie nowoczesnych technik i technologii energooszczędnych, zamiana tradycyjnych starych kotłowni opalanych węglem na czystsze źródła energii (2015-2018),

Lata 2015-2022:

- termomodernizacja budynków (2015-2022),

Cel operacyjny: Ograniczenie emisji hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do poziomu obowiązujących norm

Działania:

Lata 2015-2018:

- Modernizacja, przebudowa dróg wraz z budowa zabezpieczeń akustycznych (2015-2018)

Lata 2019-2022:

- inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól (2019-2022),
- inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej (2019-2022).

Cel operacyjny: Minimalizacja składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów

Lata 2015-2022:

- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi (2015-2022),
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów (2015-2022),
- Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest,
- Przygotowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów azbestowych,
- Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców,
- Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- Zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów.

Cel operacyjny: Zapobieganie skutkom awarii przemysłowych.

Działania:

Lata 2015-2022:

- inwentaryzacja zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii oraz poważnych awarii przemysłowych, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku zagrożenia awarią, stanowiących potencjalne zagrożenia dla środowiska lub zdrowia i życia ludzi (2015-2022),
- wdrożenie w zakładach o zwiększonym ryzyku i zakładach o dużym ryzyku zagrożenia awarią, odpowiednio systemu bezpieczeństwa bądź raportu o bezpieczeństwie, oraz spowodowanie aktualizacji programów zapobiegania poważnym awariom przemysłowym (2015-2022).

Cel szczegółowy: Ochrona zasobów środowiska i krajobrazu

Cel operacyjny: Ochrona przyrody i krajobrazu

Działania:

Lata 2015-2022:

- wspieranie inicjatyw na rzecz wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska obszarów cennych przyrodniczo (2015-2022 r.),
- budowanie i aktualizacja baz danych z zakresu ochrony przyrody (2015-2022),
- Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w dokumentach planistycznych (2015-2022),
- Planowanie inwestycji z zachowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych (2015-2022),

- motywowanie społeczności lokalnych do działań na rzecz utrzymania walorów przyrodniczych terenów (2015-2022),
- ochrona starodrzewów, parków oraz skwerów i pomników przyrody (2015-2022),

Cel operacyjny: Zwiększanie lesistości miasta

- ochrona istniejących lasów, poprawa ich produktywności (2015-2022),
- aktualizacja ewidencji gruntów (2015-2022),

Lata 2019-2022:

- utrzymanie wielofunkcyjności lasów, poprawa ich funkcji wodochłonnej, klimatotwórczej, glebochronnej (2019–2022),
- ochrona istniejących zadrzewień (2019-2022),

Cel operacyjny: Ochrona gleb i terenów zdegradowanych

Działania:

Lata 2015-2018

- inwentaryzacja terenów zdegradowanych (2015-2018),

Lata 2019-2022:

- prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi (2019-2022),

Cel operacyjny: Ochrona wód podziemnych

Działania:

Lata 2015-2022:

- uwzględnianie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ujęć wód

Cel szczegółowy: Racjonalne gospodarowanie środowiskiem

Cel operacyjny: Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki.

Działania:

Lata 2015-2022:

- prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie konieczności i możliwości oszczędzania wody (2015-2022),
- promocja i stosowanie energooszczędnych technik i technologii (2015-2022),
- egzekwowanie obowiązku rejestracji zużycia wody do celów przemysłowych i rolniczych w przeliczeniu na jednostkę produkcji (2015-2022),
- wprowadzanie technologii mało odpadowych oraz działania na rzecz zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów (2015-2022),

Cel operacyjny: Zwiększenie stopnia wykorzystywania energii odnawialnej

Działania:

Lata 2015 - 2022:

- inwentaryzacja miejsc możliwych do lokalizacji elektrowni wiatrowych i innych obiektów - źródeł odnawialnej energii (2015-2018),

Lata 2019 - 2022:

- działania w kierunku produkcji energii ze źródeł odnawialnych (biomasy, energii słońca, wody, wiatru, pompy ciepła (2019 - 2022),

Cel operacyjny: Usprawnienie zarządzania środowiskiem

Działania:

Lata 2015 - 2022:

- wzmocnienie (jakościowe i ilościowe) służb ochrony środowiska w mieście (2015-2022),
- zwiększanie stopnia wykorzystywania środków finansowych polskich i UE przeznaczonych na rzecz środowiska (2015-2022),
- doskonalenie systemu udostępniania informacji o środowisku, prowadzenie w formie elektronicznej publicznie dostępnego wykazu danych (2015-2022),
- rozszerzanie współpracy z organizacjami ekologicznymi i ośrodkami naukowo-badawczymi (2015-2022),
- rozbudowa baz danych zawierających informacje z zakresu ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem przestrzennych baz danych GIS i ich publikacji poprzez usługi sieciowe

Cel szczegółowy: Zwiększenie aktywności obywatelskiej i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa

Cel operacyjny: Zwiększanie aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony środowiska

Działania:

Lata 2015 - 2022:

- tworzenie partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz rozwiązywania problemów ochrony środowiska (2015-2022),
- wspieranie rozwoju usług turystycznych (2015-2022),
- organizowanie konkursów, wystaw, imprez aktywizujących społeczeństwo do troski o środowisko (2015-2022),
- promowanie wszelkich działań powodujących osiągnięcie znacznych efektów ekologicznych (2015-2022),
- propagowanie najlepszych dostępnych technik BAT (lata 2015- 2022).
- promowanie podmiotów gospodarczych posiadających certyfikaty ekologiczne, wspieranie działań zmierzających do osiągnięcia certyfikatów (2015-2022),
- aktywizacja społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody (2015-2022),

Cel operacyjny: Rozszerzanie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Działania:

Lata 2015-2022:

- zapewnianie społeczeństwu powszechnego dostępu do informacji o środowisku (2015-2022),
- współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi (2015-2022),
- kształtowanie postaw konsumentów – użytkowników środowiska, ich zachowań proekologicznych (2015-2022),
- konsultacje w zakresie rozwiązywania problemów ekologicznych dla mieszkańców i osób prowadzących działalność na terenie miasta (2015-2022),

- organizowanie szkoleń dla mieszkańców miasta oraz pracowników urzędu miasta i miejskich jednostek organizacyjnych (2015-2022),
- organizacja warsztatów, seminariów, konferencji (2015-2022),
- wprowadzanie programów edukacyjnych dla uczniów (2015-2022),
- zapewnianie udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawach ochrony środowiska (2015-2022)
- Prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów i traw;
- Działania informacyjno-edukacyjne na temat zanieczyszczeń powietrza, ich wpływu na zdrowie i możliwości zmniejszenia tych zanieczyszczeń przez społeczeństwo.

• ANALIZA ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI PROGRAMU NA RODOWISKO

Przewidywane korzyści dla środowiska w wyniku realizacji Programu ochrony środowiska określono w sposób następujący:

- *ochrona powietrza atmosferycznego* – nastąpi zmniejszenie „niskiej” emisji gazów szczególnie pyłu zawieszonego oraz poprawa stanu jakości powietrza,
- *ochrona przed hałasem* – nastąpi poprawa stanu technicznego dróg, a tym samym obniży się emisja hałasu komunikacyjnego,
- *ochrona przed polami elektromagnetycznymi* - nastąpi wzrost świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń jakie stwarzają pole elektromagnetyczne,
- *ochrona zasobów wodnych* - nastąpi zwiększenie liczby mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną oraz zwiększenie ilości oczyszczanych ścieków. Nastąpi polepszenie jakości wód powierzchniowych. W wyniku zastosowania technologii zamkniętego obiegu wody zmniejszy się zużycie tego cennego surowca,
- *ochrona gleb* - nastąpi rekultywacja zdegradowanych terenów oraz poprawa jakości gleb poprzez m.in. zastosowanie rolnictwa ekologicznego,
- *ochrona przyrody* - nastąpi wzrost powierzchni obszarów objętych ochroną, powstaną plany ochrony umożliwiające skuteczniejszą ochronę przyrody, zwiększy się świadomość ekologiczna społeczeństwa, zahamowana zostanie degradacja obszarów cennych przyrodniczo i odbudowana populacja rodzimej zwierzyny drobnej (zająca oraz kuropatwy),
- *ochrona lasów* - powierzchnia terenów zalesionych ulegnie zwiększeniu, wzrośnie odporność drzewostanu, zahamuje się niekorzystną antropopresję na najcenniejsze tereny,
- *bezpieczeństwo ekologiczne* - nastąpi poprawa stanu urządzeń wodnych, wzrośnie świadomość społeczeństwa w zakresie zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych, rozwinię się nowoczesny system ratownictwa ekologiczno – techniczno – chemicznego,
- *zarządzanie środowiskiem* - nastąpi wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, samorządowców, wzrośnie aktywność mieszkańców w zakresie podejmowania działań służących ochronie środowiska, zmaleje bezrobocie, wzrośnie ilość przedsiębiorstw posiadających certyfikaty ekologiczne.

Przewidywane zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji Programu ochrony środowiska:

Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją *Programu* może być nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań. Poza tym negatywnie na

środowisko mogą oddziaływać niektóre zaproponowane przedsięwzięcia inwestycyjne. Zaznaczyć należy jednak, że zarówno inwestycje np. modernizacja dróg czy budowa nowych sieci kanalizacyjnych będą oddziaływać na środowisko lokalnie. W celu minimalizacji oddziaływania tych obiektów na środowisko należy już na etapie projektowania zapewnić rozwiązania prowadzące do ograniczenia negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W trakcie realizacji przedsięwzięcia, jak i w czasie jego eksploatacji należy zwracać uwagę na minimalizowanie negatywnego oddziaływania tych obiektów na środowisko np. poprzez prawidłowe zagospodarowanie odpadów, ograniczenie emisji hałasu, zabezpieczenie terenu budowy, oszczędność wody i energii.

1.4. Zasady i cele polityki ekologicznej państwa

Najważniejszym dokumentem dotyczącym redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska jest Polityka ekologiczna państwa,

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 13 stwierdza, że polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska. We współczesnym świecie oznacza to przede wszystkim, że polityka ta powinna być elementem równoważenia rozwoju kraju i harmonizowania z celami ochrony środowiska celów gospodarczych i społecznych. Oznacza to także, że realizacja polityki ekologicznej państwa w coraz większym stopniu powinna dokonywać się poprzez zmiany modelu produkcji i konsumpcji, zmniejszanie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki oraz stosowanie najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania, a dopiero w dalszej kolejności poprzez typowo ochronne, tradycyjne działania takie jak oczyszczanie gazów odlotowych i ścieków, unieszkodliwianie odpadów. Oznacza to również, że aspekty ekologiczne powinny być obligatoryjnie włączane do polityk sektorowych we wszystkich dziedzinach gospodarowania, a także do strategii i programów rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Zasady polityki ekologicznej państwa

Nadrzędną wartością w polityce ekologicznej państwa jest człowiek, co oznacza, że zdrowie społeczeństwa, komfort środowiska, w którym żyją i pracują ludzie, życie obywatela są głównym kryterium realizacji polityki ekologicznej na każdym szczeblu. Polityka ekologiczna państwa ma służyć zaspokojeniu rosnących potrzeb człowieka.

Wszystkie działania człowieka są prowadzone w środowisku przyrodniczym, dlatego też mają znaczny wpływ na jego obecny i przyszły stan.

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej państwa jest przyjęta w Konstytucji RP zasada zrównoważonego rozwoju - art. 5 „Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”. Zasada ta uzyskała prawo obywatelstwa wśród społeczeństw świata w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992r. Oznacza konieczność takiego gospodarowania, aby zachować środowisko w możliwie dobrym stanie dla przyszłych pokoleń. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych. Kryteria

zrównoważonego rozwoju powinny zostać uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych sektorów gospodarczych, które zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. nr 199, poz. 1227, ze zmianami) powinny zostać poddane strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko dla sprawdzenia czy rozwiązania w nich zawarte nie przyniosą zagrożenia dla środowiska w chwili obecnej i w przyszłości.

We wdrażaniu niniejszego programu istotne znaczenie będą miały zasady uszczegóławiające zasadę nadrzędną, a będą nimi zasady:

- przejrzystości (podwojenie działań, gdy pojawia się uzasadnione prawdopodobieństwo wystąpienia problemu),
- integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi (uwzględnienie celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi),
- równego dostępu do środowiska przyrodniczego,
- uspołecznienia,
- „zanieczyszczający płaci” (odpowiedzialność za skutki zanieczyszczenia i stwarzania zagrożeń ponosi jednostka użytkująca zasoby środowiska),
- prewencji (podejmowanie działań zabezpieczających na wszystkich etapach realizacji przedsięwzięć),
- stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),
- subsydiarności (stopniowe przekazywanie kompetencji i uprawnień na niższe szczeble zarządzania środowiskiem),
- skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej (minimalizacja nakładów na jednostkę uzyskanego efektu).

Cele polityki ekologicznej państwa

Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP) jest to dokument określający, na podstawie aktualnego stanu środowiska, priorytety ekologiczne oraz wskazujący kierunki działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie niżej wymienionych celów średniookresowych:

- w zakresie działań systemowych

- doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów;
- uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich, zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego;
- jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie;
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, a także aktywizacja mieszkańców do działań na rzecz ochrony środowiska;

- zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska;
 - stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody;
 - przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju.
- w zakresie ochrony zasobów naturalnych**
- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju;
 - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego;
 - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych;
 - rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego;
 - przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne;
 - rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych;
 - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz ochrona tych zasobów przed ilościową i jakościową degradacją.
- w zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego**
- dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych;
 - obniżenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, zgodnie z wymogami UE;
 - utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód do 2015 r.;
 - racjonalne gospodarowanie odpadami;
 - dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe;
 - stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek.

Ochrona przyrody

W zakresie ochrony przyrody zadania wynikające z PEP skoncentrowane są na:

- dokończeniu inwentaryzacji i waloryzacji różnorodności biologicznej, które stworzą podstawę do ustanowienia pełnej listy obszarów Natura 2000, szczególnie szybko na obszarach, na których planowane są inwestycje infrastrukturalne przewidziane do współfinansowania ze środków UE,
- tworzeniu krajowej sieci obszarów chronionych (nowych parków narodowych, rezerwatów, parków krajobrazowych oraz innych form i obiektów ochrony przyrody), ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych, jako miejsc dopełniających obszarową ochronę przyrody,
- tworzeniu spójnych kompleksów leśnych połączonych korytarzami ekologicznymi oraz dostosowaniu gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów

Natura 2000. Zalesienia nie mogą zagrażać utrzymaniu ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk, będących cennym siedliskiem dla rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Lasy

W perspektywie do 2016 r. zakłada się prowadzenie dalszych prac w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego.

Kierunki działań:

- aktualizacja i realizacja *Krajowego Programu Zwiększenia Lesistości* przy udziale środków PROW na lata 2007-2013;
- tworzenie wspólnych kompleksów leśnych połączonych korytarzami ekologicznymi;
- dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci Natura 2000;
- realizacja działań w celu utrzymania znacznej retencji wodnej i jej powiększenie przez przywracanie przesuszonych przez meliorację terenów wodno-błotnych;
- dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska oraz zwiększenie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych.

Gospodarka zasobami wodnymi

Ze względu na niewielkie zasoby wodne jakie występują na terenie Polski, PEP formułuje racjonalne gospodarowanie wodami jako jeden z najważniejszych priorytetów narodowych. Konieczne zatem będzie podejmowanie wszelkich działań mających na celu uchronienie gospodarki narodowej od deficytów wody, maksymalizację oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne oraz zwiększenie retencji wodnej. Ważnym zagadnieniem jest również ochrona przed powodzią. PEP wskazuje na konieczność wyznaczania obszarów zalewowych, tam gdzie nie zostały jeszcze wyznaczone oraz przygotowanie oceny ryzyka powodziowego. Jednocześnie PEP podkreśla, że niezbędne do skutecznego zarządzania gospodarką wodną będzie przyjęcie dokumentu określającego podstawowe kierunki i zasady działania umożliwiające realizację idei zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w Polsce.

Ochrona powierzchni ziemi

Założenia wynikające z PEP mające na celu ochronę powierzchni ziemi, a w szczególności ochronę gruntów użytkowanych rolniczo:

- rozpowszechnienie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne
- zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracających im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą
- promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego
- waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocja takiej żywności

- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inicjatyw dotyczących rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych
- kontynuacja prac nad Systemem Osłony Przeciwosuwiskowej, utworzenie centralnego rejestru osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Zasoby geologiczne

Podstawowym celem PEP do 2016 roku jest racjonalne zaopatrzenie ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenie ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.

Konieczne jest więc:

- ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin;
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin;
- wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego.

Jakość powietrza

Głównym celem średniookresowym jest dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych (2001/81/WE w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza - LCP oraz 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy - CAFE). Dla województwa najważniejszym zadaniem jest opracowanie i wdrożenie programów naprawczych w strefach, w których notuje się przekroczenia standardów dla pyłu drobnego PM10 i PM2,5 zawartych w Dyrektywie CAFE.

Ochrona wód

Nadrzędnym celem PEP w zakresie ochrony zasobów wodnych jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód do 2015 r., a tym samym dostosowanie się do zapisów Ramowej Dyrektywy Wodnej 71 (RDW). Realizację powyższego założenia umożliwią wykonywanie działań zawartych w *Programie wodno środowiskowym kraju* oraz w planach gospodarowania wodami, które należy podjąć w terminie do końca 2012 r., aby móc osiągnąć zakładane cele środowiskowe. Założenia w zakresie ochrony zasobów wodnych szczegółowo uwzględniono w dokumentach wymienionych poniżej, które konkretyzują zapisy PEP.

Gospodarka odpadami

Założenia wynikające z PEP mające na celu racjonalizację gospodarki odpadami:

- osiągnięcie do 31 grudnia 2014 r. odzysku na poziomie minimum 60% oraz recyklingu na poziomie minimum 55% odpadów opakowaniowych;
- sukcesywne ograniczanie masy składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, począwszy od 75% w 2010 r., poprzez 50% w 2013 r., aż do osiągnięcia w 2020 r. poziomu 35% w stosunku do masy tych odpadów wytwarzanych w 1995 r.;

- zebranie w 2012 r. 25% zużytych baterii i akumulatorów przenośnych, a w 2016 r. osiągnięcie poziomu zbierania 45% tych odpadów;
- zebranie w skali roku 4 kg zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (pochodzącego z gospodarstw domowych) na mieszkańca;

PEP zakłada realizację niżej wymienionych celów średniookresowych do 2016 r.:

- zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska;
- zamknięcie wszystkich składowisk niespełniających standardów UE i ich rekultywacja;
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych wraz z identyfikacją obiektów, które wpływają znacząco na środowisko;
- eliminacja składowania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- takie zorganizowanie systemu preselekcji, sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

Hałas i pola elektromagnetyczne

Celem średniookresowym w zakresie ochrony przed hałasem jest dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych. Działaniami zmierzającymi do realizacji celów średniookresowych są:

- dalsze prowadzenie badań umożliwiających dokonanie oceny klimatu akustycznego poprzez opracowanie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dróg linii kolejowych i lotnisk, a także wynikających z nich programów ochrony środowiska przed hałasem, w których powinny być zawarte konkretne przedsięwzięcia techniczne i ograniczenia dążące do zmieszenia ponadnormatywnego hałasu, tam gdzie jest przekroczony;
- likwidacja źródeł hałasu poprzez wymianę taboru tramwajowego, kolejowego oraz wprowadzenie ograniczenia szybkości ruchu, budowę ekranów akustycznych oraz wykorzystanie planowania przestrzennego;
- rozwój systemu monitoringu hałasu;
- zorganizowanie laboratorium referencyjnego do pomiaru pól w ramach Inspekcji Ochrony Środowiska i szkolenie specjalistów w zakresie ich pomiaru, a także opracowanie w Ministerstwie Środowiska procedur zapewniających bezpieczną lokalizację źródeł pól elektromagnetycznych, za pośrednictwem których operatorzy telefonii komórkowej zobowiązani zostaliby do zgłoszenia organowi ochrony środowiska instalacji stanowiących źródła promieniowania.

Środowisko a zdrowie

Celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

Do realizacji tego celu niezbędna jest ścisła współpraca Państwowej Inspekcji Sanitarnej z Inspekcją Ochrony Środowiska w zakresie:

- zbierania i udostępniania informacji na temat zagrożeń dla zdrowia społeczeństwa;
- poprawy funkcjonowania państwowego monitoringu środowiska i monitoringu sanitarnego przez poprawę technicznego wyposażenia służb kontrolnych w nowoczesny sprzęt oraz sieci alarmowe;
- wspólnych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Ochrony Środowiska w celu poprawy jakości wody pitnej;
- wspólnego prowadzenia akcji edukacyjno-szkoleniowych dla służb i zakładów przemysłowych i pracowników administracji publicznej w zakresie zapobiegania awariom oraz skażeniom środowiska. Ponadto konieczne jest doposażenie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa chemiczno-ekologicznego.

Zarządzanie środowiskowe

Celem średniookresowym do 2016 r. jest jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.

Kierunki działań określone w PEP przeznaczone są do realizacji przez stronę rządową, a dotyczą stworzenia mechanizmów stymulujących przystępowanie przedsiębiorstw i instytucji do systemów zarządzania środowiskowego. Zadaniem samorządów terytorialnych mogłoby być promowanie wśród społeczeństwa logo EMAS i normy ISO 14001, a także logo CP jako znaków jakości środowiskowej firmy będącej wytwórcą danego wyrobu lub świadczącej określoną usługę.

Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

Głównym celem PEP jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”. Aby zrealizować powyższe założenie należy:

- doskonalic metody udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie;
- zapewnić udział pozarządowych organizacji ekologicznych we wszystkich gremiach podejmujących decyzje dotyczące ochrony środowiska;
- szkolic pracowników instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w zakresie przepisów o dostępie społeczeństwa o informacji o środowisku;
- rozwijać szkolną edukację w zakresie ochrony środowiska, kształtować zachowania zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;
- wspierać finansowo projekty realizowane za pomocą organizacji pozarządowych przez fundusze ekologiczne.

Rozwój badań i postęp techniczny

Głównymi celami PEP jest zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu eko-innowacji w przemyśle i w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.

Realizacja ww. celów wymaga podjęcia m.in. działań, które mogą być realizowane na szczeblu wojewódzkim:

- umożliwienie finansowania przez fundusze ekologiczne wdrażania eko-innowacji opracowanych w polskich placówkach naukowo-badawczych;
- doposażenie w nowoczesną aparaturę naukową instytutów, uczelni i systemów monitoringu (finansowane przez NFOŚiGW);
- wspieranie platform technologicznych jako miejsca powstawania rozwiązań innowacyjnych przez ośrodki naukowe i jednostki gospodarcze.

Odpowiedzialność za szkody w środowisku

Głównym celem PEP jest stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwości wystąpienia szkody.

PEP zakłada również m.in.:

- stworzenie bazy danych o szkodach w środowisku i działaniach naprawczych,
- prowadzenie szkoleń na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku dla pracowników administracji, sądownictwa oraz podmiotów gospodarczych,
- wzmocnienie kadrowe i aparaturowe Inspekcji Ochrony Środowiska pozwalające na pełną realizację zadań
- kontrolnych,
- zapewnienie w budżecie państwa środków na rekultywację terenów zanieczyszczonych.

1.5. Cele polityki ekologicznej województwa mazowieckiego

Głównym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa. Pod pojęciem bezpieczeństwa ekologicznego człowieka należy rozumieć nie tylko czyste powietrze, zdrową wodę i bezpieczną dla zdrowia żywność, ale także możliwości rekreacji, wypoczynku oraz trwałe występowanie wszystkich stwierdzanych obecnie, dziko żyjących gatunków.

Jak wynika z „Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.”, przyjętego przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w dniu 13 kwietnia 2012 r. dokumentem nadrzędnym wytyczającym cele i kierunki działań w zakresie polityki ekologicznej województwa są właśnie „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego” oraz „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego”.

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej województwa mazowieckiego jest:

„Ochrona środowiska naturalnego na Mazowszu z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców regionu”

Cele główne obejmują:

- Poprawę jakości środowiska,
- Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych;
- Ochrona przyrody;

- Poprawę bezpieczeństwa ekologicznego;
- Edukacja ekologiczna społeczeństwa.

Poza w/w priorytetami ekologicznymi ważne dla poprawy stanu środowiska naturalnego jest uwzględnienie w *Programie* zadań dotyczących:

- ochrony przed hałasem (w szczególności drogowym),
- ochrony powierzchni ziemi (gleby i zasobów surowców mineralnych),
- racjonalizacji wykorzystania zasobów surowców i energii (w tym energii odnawialnej),
- ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- ochrony przed skutkami poważnych awarii przemysłowych,
- wzmacnianie systemu zarządzania ochrona środowiska,
- poprawy świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Cel główny: Poprawa jakości środowiska

Cel średniokresowy do 2018 r.: Poprawa jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu do 2020 r.

Kierunki działań:

- Zmniejszenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń monitorowanych substancji;
- Ograniczenie emisji powierzchniowej;
- Ograniczanie emisji liniowej;
- Ograniczenie emisji punktowej;
- Ograniczenie emisji substancji do powietrza poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego.

Cel średniokresowy: Poprawa jakości wód

Kierunki działań:

- Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- Redukcja zanieczyszczeń wód spowodowanych działalnością rolniczą;
- Realizacja przedsięwzięć mających wpływ na poprawę stanu jakości wód;
- Monitoring jakości wód.

Cel średniokresowy: Poprawa jakości wód

Kierunki działań:

- Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- Redukcja zanieczyszczeń wód spowodowanych działalnością rolniczą;
- Realizacja przedsięwzięć mających wpływ na poprawę stanu jakości wód;
- Monitoring jakości wód.

Cel średniokresowy: Racjonalna gospodarka odpadami

Kierunki działań:

- Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 60%wytworzonych odpadów;
- Tworzenie regionalnych systemów gospodarki odpadami;
- Dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE;
- Likwidacja mogilników;
- Usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest;
- Właściwe zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych;
- Kontynuacja procesu usuwania PCB ze środowiska;
- Eliminacja praktyk nielegalnego składowania odpadów.

Cel długoterminowy: Ochrona powierzchni ziemi.

Kierunki działań:

- Ochrona gleb użytkowanych rolniczo;
- Zwiększenie skali rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych;
- Edukacja ekologiczna rolników.

Cel średniookresowy: ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

Kierunki działań:

- Ograniczenia emisji hałasu do środowiska;
- Ocena stanu akustycznego środowiska;
- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel główny: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych

Cel średniookresowy: Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.

Kierunki działań:

- Zmniejszenie deficytu wód powierzchniowych i podziemnych;
- Działania organizacyjno prawne w zakresie gospodarowania wodą.

Cel średniookresowy: Zrównoważone wykorzystania energii.

Kierunki działań:

- Poprawa efektywności energetycznej;
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Cel główny: Ochrona przyrody

Cel średniookresowy: Ochrona walorów przyrodniczych

Kierunki działań:

- Ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych;
- Ochrona gatunkowa;
- Kształtowanie polityki zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględniającej walory przyrodnicze i krajobrazowe;

- Udrażnianie, kształtowanie, odtwarzanie korytarzy ekologicznych (leśnych, rzecznych) umożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji;
- Ochrona i rozwój zieleni na terenach zurbanizowanych.

Cel średniokresowy: Zwiększenie lesistości

Kierunki działań:

- Realizacja założeń *Programu zwiększenia lesistości dla Województw Mazowieckiego;*

Cel średniokresowy: Ochrona lasów, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodności biologicznej.

Kierunki działań:

- Rozwój różnorodności biologicznej w lasach na różnych poziomach jej funkcjonowania;
- Ochrona lasów przed nadmierną presją turystów na terenach cennych przyrodniczo.

Cel główny: Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego

Cel średniokresowy: Transport substancji niebezpiecznych.

Kierunki działań:

- Ograniczenie ryzyka wystąpienia zagrożeń zwianych z transportem materiałów niebezpiecznych.

Cel średniokresowy: Przeciwdziałanie poważnym awariom.

Kierunki działań:

- Wzmocnienie instytucjonalne służb inspekcji ochrony środowiska, inspekcji sanitarnej i straży pożarnej;
- Prowadzenie baz danych dotyczących zakładów, które mogą być potencjalnymi sprawcami poważnych awarii;
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia zagrożeń przez zakłady, które mogą być potencjalnymi sprawcami poważnych awarii.

Cel średniokresowy: Ochrona przed powodzią i suszą.

Kierunki działań:

- Przygotowywanie oraz aktualizacja dokumentów planistycznych i map w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
- Przygotowanie i modernizacja technicznego zaplecza w zakresie ochrony przed powodzią i suszą.

Cel średniokresowy: Ochrona przed osuwiskami.

Kierunki działań:

- Ochrona przed osuwiskami.

Cel średniokresowy: Ochrona przeciwpożarowa.

Kierunki działań:

- Ochrona przed pożarami.

Cel główny: Edukacja ekologiczna społeczeństwa

Cel średniookresowy: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Mazowsza.

Kierunki działań:

- Kształtowanie i promocja postaw pro środowiskowych;
- Edukacja dzieci i młodzieży;
- Rozwój infrastruktury edukacyjnej;
- Tworzenie dokumentów programowych z zakresu edukacji ekologicznej;
- Edukacja ekologiczna rolników;
- Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do podmiotów gospodarczych i jednostek administracji publicznej;
- Działania edukacyjno – informacyjne zagrożeń ekologicznych.

Cel średniookresowy: Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.

Kierunki działań:

- Rozszerzenie zakresu informowania społeczeństwa o środowisku i jego stanie;
- Zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa i organizacji pozarządowych w postępowaniach administracyjnych i sporządzaniu dokumentów programowych z zakresu ochrony środowiska.

Cel główny: Zagadnienia systemowe

Cel średniookresowy: Upowszechnienie znaczenia zarządzania środowiskowego.

Kierunki działań:

- Promocja wdrażania normy ISO 14001 i EMAS;

Cel średniookresowy: Zwiększenie roli placówek naukowo-badawczych Mazowsza we wdrażaniu ekoinnowacji.

Kierunki działań:

- Tworzenie trwałych powiązań między jednostkami naukowo-badawczymi, przemysłem, samorządem oraz administracją rządową w zakresie ekoinnowacji w przemyśle oraz produkcji wyrobów sprzyjających środowisku.

Cel średniookresowy: Zapobieganie i naprawa szkód w środowisku.

Kierunki działań:

- Monitoring i kontrola podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska;
- Prowadzenie baz danych dotyczących szkody w środowisku;
- Egzekwowanie odpowiedzialności za szkody w środowisku.

1.6. Cele i priorytetowe działania ekologiczne w powiecie mińskim

Na podstawie analizy „Polityki ekologicznej państwa” i „Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r. oraz zidentyfikowanych mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń wynikających z diagnozy sytuacji ekologicznej w powiecie mińskim ustalono, iż nadrzędnym celem działań

ekorozwojowych, które należy realizować jest „Lepsza jakość życia mieszkańców miasta” oraz poprawa stanu środowiska w powiecie i ochrona jego zasobów.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczenie emisji substancji i energii.
2. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.
3. Racjonalne gospodarowanie środowiskiem.
4. Zwiększona aktywność obywatelska i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Realizacja celów będzie się odbywała poprzez cele operacyjne i niżej wymienione działania:

- krótkookresowe (lata 2013-2016),
- długoterminowe (lata 2017-2020),
- stałe (lata 2013-2020).
-

Cel szczegółowy: Ograniczenie emisji substancji i energii

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości wód

Działania:

Lata 2013-2020:

- rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) powyżej 2000 (2013-2020),
- przygotowanie i wdrożenie programu działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń wprowadzanych z wodami opadowymi (2013-2020),
- przygotowanie i wdrożenie systemu indywidualnego oczyszczania ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie i w aglomeracjach o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) mniejszej niż 2000 (2013-2020),
- stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) w instalacjach produkcyjnych i komunalnych wytwarzających ścieki (2013-2020),
- stosowanie, przy planowaniu i realizacji przedsięwzięć, rozwiązań, które będą ograniczać zmiany stanu wody na gruncie rozmiarów niezbędnych ze względu na specyfikę przedsięwzięcia (2013-2020),

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie zmniejszenia emisji pyłów i odorów

Działania:

Lata 2013-2016:

- opracowanie i wdrożenie systemu zbierania i gromadzenia informacji o zanieczyszczeniach powietrza (2013-2014),
- wprowadzanie nowoczesnych technik i technologii energooszczędnych, zamiana tradycyjnych starych kotłowni opalanych węglem na czystsze źródła energii (2013-2014),

Lata 2013-2020:

- termomodernizacja budynków (2013-2020),

Cel operacyjny: Ograniczenie emisji hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do poziomu obowiązujących norm

Działania:

Lata 2013-2016:

- Modernizacja, przebudowa dróg wraz z budowa zabezpieczeń akustycznych (2013-2016)

Lata 2013-2020:

- prowadzenie okresowych pomiarów hałasu w środowisku dla instalacji lub urządzenia dla których zostało wydane pozwolenie zintegrowane lub decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku (2017-2020),

Lata 2017-2020:

- inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól (2017-2020),
- inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej (2017-2020).

Cel operacyjny: Minimalizacja składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów

Działania:

Lata 2013-2016:

- zamykanie oraz rekultywacja gminnych składowisk odpadów w Siennicy, w Latowiczu-Rozstankach, w Moczydłach - gmina Jakubów oraz w Woźbinie - gmina Cegłów (2013-2016),

Lata 2013-2020:

- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi (2013-2020),
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów (2013-2020),
- Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest,
- Przygotowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów azbestowych,
- Objęcie zorganizowanym system odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców,
- Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- Zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów.

Cel operacyjny: Zapobieganie skutkom awarii przemysłowych.

Działania:

Lata 2013-2020:

- inwentaryzacja zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii oraz poważnych awarii przemysłowych, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku zagrożenia awarią, stanowiących potencjalne zagrożenia dla środowiska lub zdrowia i życia ludzi (2013-2020),

- wdrożenie w zakładach o zwiększonym ryzyku i zakładach o dużym ryzyku zagrożenia awarią, odpowiednio systemu bezpieczeństwa bądź raportu o bezpieczeństwie, oraz spowodowanie aktualizacji programów zapobiegania poważnym awariom przemysłowym (2013-2020).

Cel szczegółowy: Ochrona zasobów środowiska i krajobrazu

Cel operacyjny: Ochrona przyrody i krajobrazu

Działania:

Lata 2013-2020:

- wspieranie inicjatyw na rzecz wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska obszarów cennych przyrodniczo (2013-2020 r.),
- podejmowanie inicjatyw dotyczących tworzenia obszarów i obiektów chronionych (2013-2020),
- budowanie i aktualizacja baz danych z zakresu ochrony przyrody (2013-2020),
- Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w dokumentach planistycznych (2013-2020),
- Planowanie inwestycji z zachowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych (2013-2020),
- motywowanie społeczności lokalnych do działań na rzecz utrzymania walorów przyrodniczych terenów (2013-2020),
- ochrona starodrzewów, parków oraz skwerów i pomników przyrody (2013-2020),

Cel operacyjny: Zwiększanie lesistości miasta

Działania:

Lata 2013-2020:

- restrukturyzacja terenów wiejskich poprzez zalesienia i zadrzewienia gruntów nieprzydatnych rolniczo z uwzględnieniem warunków przyrodniczo-krajobrazowych i potrzeb różnorodności biologicznej (2013-2020),
- ochrona istniejących lasów, poprawa ich produktywności (2013-2020),
- aktualizacja ewidencji gruntów (2013-2020),

Lata 2017-2020:

- utrzymanie wielofunkcyjności lasów, poprawa ich funkcji wodochłonnej, klimatotwórczej, glebochronnej (2017-2020),
- ochrona istniejących zadrzewień (2017-2020),

Cel operacyjny: Ochrona gleb i terenów zdegradowanych

Działania:

Lata 2013-2016

- inwentaryzacja terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy (2013-2016),
- inwentaryzacja terenów zdegradowanych (2013-2016),

Lata 2017-2020:

- prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi (2017-2020),

Cel operacyjny: Ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych

Działania:

Lata 2013-2020:

- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin udokumentowanych złóż kopalin i ujęć wód podziemnych oraz ochrony głównych zbiorników wód podziemnych (2013-2020),
- okresowa kontrola działalności przedsiębiorców prowadzących eksploatację złóż kopalin na podstawie koncesji udzielonych przez Starostę w zakresie prowadzenia tej działalności w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny oraz przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku (2013-2020),
- egzekwowanie obowiązków sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, jak również obowiązku przywracania do właściwego stanu innych elementów przyrodniczych (2013-2020),
- eliminowanie działalności powodującej naruszenia przepisów Prawa geologicznego i górniczego, w szczególności eksploatacji kopalin pospolitych bez wymaganej koncesji (2013-2020),

Cel szczegółowy: Racjonalne gospodarowanie środowiskiem

Cel operacyjny: Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki.

Działania:

Lata 2013-2020:

- prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie konieczności i możliwości oszczędzania wody (2013-2020),
- promocja i stosowanie energooszczędnych technik i technologii (2013-2020),
- egzekwowanie obowiązku rejestracji zużycia wody do celów przemysłowych i rolniczych w przeliczeniu na jednostkę produkcji (2013-2020),
- wprowadzanie technologii mało odpadowych oraz działania na rzecz zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów (2013-2020),

Cel operacyjny: Zwiększenie stopnia wykorzystywania energii odnawialnej

Działania:

Lata 2013 - 2016:

- inwentaryzacja miejsc możliwych do lokalizacji elektrowni wiatrowych i innych obiektów - źródeł odnawialnej energii (2013-2016),

Lata 2017 - 2020:

- działania w kierunku produkcji energii ze źródeł odnawialnych (biomasy, energii słońca, wody, wiatru, pompy ciepła (2017 - 2020),

Cel operacyjny: Usprawnienie zarządzania środowiskiem

Działania:

Lata 2013 - 2020:

- wzmacnianie (jakościowe i ilościowe) służb ochrony środowiska w powiecie i w gminach (2013-2020),
- zwiększanie stopnia wykorzystywania środków finansowych polskich i UE przeznaczonych na rzecz środowiska (2013-2020),
- zapewnienie lepszego funkcjonowania melioracji wodnych (2013-2020),
- budowa i odbudowa obiektów małej retencji (2013-2020),

- doskonalenie systemu udostępniania informacji o środowisku, prowadzenie w formie elektronicznej publicznie dostępnego wykazu danych (2013-2020),
- rozszerzanie współpracy z organizacjami ekologicznymi i ośrodkami naukowo-badawczymi (2013-2020),
- przeprowadzanie okresowej analizy wydawanych zezwoleń oraz pozwoleń na korzystanie ze środowiska i okresowej kontroli przestrzegania nałożonych obowiązków (2013-2020),
- rozbudowa baz danych zawierających informacje z zakresu ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem przestrzennych baz danych GIS i ich publikacji poprzez usługi sieciowe

Lata 2015-2018:

- powołanie miejskiego zespołu konsultacyjnego zajmującego się problematyką ekologiczną (2017-2020),

Cel szczegółowy: Zwiększenie aktywności obywatelskiej i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa

Cel operacyjny: Zwiększanie aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony środowiska

Działania:

Lata 2013 - 2020:

- tworzenie partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz rozwiązywania problemów ochrony środowiska (2013-2020),
- wspieranie rozwoju usług turystycznych na obszarach cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo (2013-2020),
- wspieranie powstawania tzw. „zielonych miejsc pracy”, w szczególności w rolnictwie ekologicznym, ekoturystyce i agroturystyce, leśnictwie, ochronie przyrody, gospodarce wodnej, odnawialnych źródłach energii, odzysku odpadów (2013-2020),
- organizowanie konkursów, wystaw, imprez aktywizujących społeczeństwo do troski o środowisko (2013-2020),
- promowanie wszelkich działań powodujących osiągnięcie znacznych efektów ekologicznych (2013-2020),
- propagowanie najlepszych dostępnych technik BAT (lata 2013- 2020).
- promowanie podmiotów gospodarczych posiadających certyfikaty ekologiczne, wspieranie działań zmierzających do osiągnięcia certyfikatów (2013-2020),
- aktywizacja społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody (2013-2020),

Cel operacyjny: Rozszerzanie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Działania:

Lata 2013-2020:

- zapewnianie społeczeństwu powszechnego dostępu do informacji o środowisku (2013-2020),
- współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi, Wojewódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego oraz służbami gminnymi (2013-2020),
- kształtowanie postaw konsumentów – użytkowników środowiska, ich zachowań proekologicznych (2013-2020),
- konsultacje w zakresie rozwiązywania problemów ekologicznych dla mieszkańców i osób prowadzących działalność na terenie miasta (2013-2020),

- organizowanie szkoleń dla mieszkańców miasta oraz pracowników urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych (2013-2020),
- organizacja warsztatów, seminariów, konferencji (2013-2020),
- wprowadzanie programów edukacyjnych dla uczniów (2013-2020),
- zapewnianie udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawach ochrony środowiska (2013-2020)
- Prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów i traw
- Działania informacyjno-edukacyjne na temat zanieczyszczeń powietrza, ich wpływu na zdrowie i możliwości zmniejszenia tych zanieczyszczeń przez społeczeństwo.

1.7. Funkcje programowe

Pogram jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska w mieście Mińsk Mazowiecki. Program w szczególności:

- przekazuje społeczeństwu, przedsiębiorcom, samorządom informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- omawia najważniejsze problemy, w tym zagrożenia ekologiczne, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie,
- jest gwarantem wdrażania zrównoważonego rozwoju miasta,
- określa sposoby współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz instytucji i porządkowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w mieście,
- ułatwia, a niekiedy formalnie umożliwia, występowanie o środki finansowe potrzebne do realizacji przedsięwzięć,
- organizuje system informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

1.8. Okres obowiązywania Programu

Program opracowany jest do 2022 roku. Okres ten przyjęto zgodnie z ustaleniami ustawy Prawo ochrony środowiska, iż politykę ekologiczną przyjmuje się na cztery lata, w tym przewidziane dla niej działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata. Program zawiera zadania dla dwóch faz:

- cele na lata 2015 – 2018,
- cele na lata 2019 - 2022

Ocena i weryfikacja zadań Programu Ochrony Środowiska dokonywana będzie co 2 lata, licząc od dnia uchwalenia Programu, zgodnie w wymogami ustawy. Aktualizacja zarówno Programu Ochrony Środowiska powinna nastąpić wraz z upływem 4 lat obowiązywania programu.

W trakcie prac nad Programem:

- dokonano oceny relacji na szczeblu centralnym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym,

- przeprowadzono analizę SWOT (mocnym i słabych stron oraz szans i zagrożeń), uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wykorzystując ją do określenia celów szczegółowych Programu,
- określono priorytetowe działania na lata 2015 – 2018 i 2019 – 2022 uwzględniające „Program Ochrony Środowiska w powiecie mińskim na lata 2013 - 2016 z perspektywą do roku 2020” i „Strategię Rozwoju Województwa Mazowieckiego”,
- sprecyzowano uwarunkowania realizacyjne Programu w zakresie rozwiązań prawnych, ekonomicznych, przestrzennych, społecznych oraz związanych z implementacją prawa i procedur unijnych,
- określono sposoby wdrażania i zasady monitorowania Programu.

2. Charakterystyka przyrodnicza miasta Mińsk Mazowiecki

Miasto Mińsk Mazowiecki położone jest we wschodniej części Mazowsza i jednocześnie w środkowo – wschodniej części Województwa Mazowieckiego, przy trasie międzynarodowej Warszawa – Terespol. Położenie geograficzne miasta Mińsk Mazowiecki sytuuje się pomiędzy 21°30'23" a 21°36'23" długości geograficznej wschodniej i 52°09'43" a 52°11'57" szerokości geograficznej północnej. Na całej długości granic miasto sąsiaduje z gruntami przynależnymi administracyjnie do gminy Mińsk Mazowiecki, a wchodzącymi w obszar następujących miejscowości: od północy – Królewiec, a następnie zgodnie z ruchem wskazówek zegara – Wólka Mińska – Karolina – Stara Niedziałka – Nowe Osiny – Targówka – Marianka – Huta Mińska – Gliniak – Chochół – Maliszew – Zamienie – Podrudzie – Stojadła.

Ogólna powierzchnia miasta wynosi – 1312 ha.

Pod względem fizyczno-geologicznym miasto Mińsk Mazowiecki leży na granicy trzech makroregionów: Równiny Garwolińskiej, Równiny Wołomińskiej i Wysoczyzny Kałuszyńskiej. Należą one do dwóch różnych makroregionów: Równina Garwolińska i Wołomińska do równiny Środkomazowieckiej, a Wysoczyzna Kałuszyńska do Niziny Południowopolskiej.

Tabela 1. Użytkowanie gruntów w mieście Mińsk Mazowiecki

Struktura gruntów wg użytków (ha)		
użytki rolne	374	29%
lasy, grunty zadrzewione	59	5%
tereny mieszkaniowe	398	30%
tereny przemysłowe	82	6%
drogi, koleje i inne tereny komunikacyjne	203	15%
zurbanizowane tereny niezabudowane	34	3%
inne	162	12%

razem	1312
-------	------

Dane wg UM Mińsk Mazowiecki

Tabela 2. Liczba mieszkańców – miasto Mińsk Mazowiecki

Miasto Mińsk Mazowiecki	Liczba mieszkańców
	38 536

Dane wg UM Mińsk Mazowiecki (stan na 31 października 2013 r.)

Najważniejszymi przesłankami dalszego rozwoju demograficznego miasta Mińsk Mazowiecki jest:

- tempo i struktura przyrostu naturalnego,
- skala migracji

Do najważniejszych cech demograficznych mających wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy na obszarze miasta należy:

- utrzymanie się tendencji wzrostowej liczby ludności
- wyższy przyrost naturalny niż w województwie i powiecie
- utrzymujący się dodatni wskaźnik migracji na 1 000 osób korzystniejszy niż w powiecie i w województwie.

Według podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne Mińsk Mazowiecki położony jest w Dzielnicy Środkowej, obejmującej wschodnią część Niziny Wielkopolskiej oraz Nizinę Mazowiecką. Jest to obszar o najmniejszym w Polsce opadzie rocznym (poniżej 550 mm).

Liczba dni mroźnych wynosi od 30 do 50 w roku, a dni z przymrozkami od 100 do 110, czas trwania pokrywy śnieżnej od 38 do 60 dni w roku. Częstość opadu gradowego jest mała. Częstość silnych wiatrów zmniejsza się od zachodu ku wschodowi. Okres wegetacyjny trwa 200 – 220 dni. Na badanym terenie najczęściej notowane są wiatry z kierunku zachodniego.

Najrzadziej są notowane wiatry z sektora północno-wschodniego. Częste są wiatry północno-wschodnie oraz południowo-zachodnie.

Obecna rzeźba terenu na którym położone jest miasto jest stosunkowo mało urozmaicona, posiada charakter płaskiej równiny rozciętej doliną rzeki Srebrnej o kierunku północ – południe.

Pod względem tektonicznym teren miasta położony jest w obrębie platformy wschodnio-europejskiej. Osady czwartorzędowe pokrywają na ogół cały obszar zwartym płaszczem. Profil czwartorzędu tworzą osady plejstocenu i holocenu. Miąższość osadów czwartorzędu uzależniona jest od ukształtowania powierzchni podczwartorzędowej i waha się od kilku metrów do 175 m, średnio wynosi od 60 m do 85 m. Osady czwartorzędowe składają się głównie z facji lodowcowych i wodnolodowcowych. Utwory te tworzą poziomy należące do stadiałów lub faz poszczególnych zlodowaceń. W ukształtowaniu rzeźby terenu powiatu największą rolę odgrywiają osady zlodowacenia środkowopolskiego. Najstarszym osadem jest poziom gliny zwałowej, na którym występują seria zastoiskowa (piaski bardzo drobnoziarniste i pylaste, mułki i iły, lub osady wodnolodowcowe piaszczyste i piaszczysto –

zwirowe. Poziom gliny zwałowej zaliczony do stadiału mazowiecko – podlaskiego występuje na znacznej części obszaru bezpośrednio na powierzchni. Gлина zwałowa tego poziomu jest brązowa lub żółto-brązowa, do znacznej głębokości odwapniona i silnie rozmyta. Wśród osadów stadiału mazowiecko-podlaskiego, na glinie zwałowej, występują piaski i żwiry wodnolodowcowe w formie ozów.

Rejon Mińska Mazowieckiego charakteryzuje skomplikowana drobnopowierzchniowa mozaika gleb. Brak gleb bardzo dobrych o klasach I i II. Przeważają gleby średniej i słabej jakości (klasa IV i V)

Sieć hydrograficzną miasta Mińsk Mazowiecki stanowi rzeka Srebrna przecinająca miasto z południa na północ wraz z niewielkim dopływem. Całość terenu znajduje się w zlewni Wisły i jej dopływów: Świdra i Mienii. Prawobrzeżnym dopływem Mienii jest rzeczka Srebrna. Srebrna w większości jest uregulowana. W granicach miasta ma dość wyrównany bieg, wcina się głęboko w otaczające wzniesienia wzbogacając monotony równinny krajobraz. W parku miejskim znajdują się stawy o powierzchni ok. 4 ha, pozostałe grunty pod wodami stanowią rowy melioracyjne i niewielkie zbiorniki.

Obszar miasta jest terenem o dość urozmaiconym układzie wód gruntowych. Generalnie przeważają obszary o płytkich wodach gruntowych, występujących płycej niż 2 m ppt., przy niewielkim układzie terenów z wodą gruntową płytszą niż 1,0 m ppt.

Okresowo występują podtopienia.

W części zachodniej i południowo-zachodniej przeważają tereny z wodą gruntową występującą płycej niż 1,5 m ppt.

Najkorzystniejsze warunki wodne posiadają zabudowane już tereny centrum miasta oraz południowe tereny na lewym brzegu rzeki Srebrnej. Na tych obszarach zwierciadło I-go poziomu wód gruntowych występuje na głębokości 2 m ppt. i więcej.

Generalnie warunki wodne na terenie miasta są mało korzystne.

Dominują tereny trudne do odwodnienia ze względu na mało urozmaiconą rzeźbę.

W rejonie Mińska Mazowieckiego wyróżniono trzy poziomy wodonośne.

I poziom związany z interstadią pilickim występuje od kilkunastu do kilku metrów i jest w tym rejonie podstawowym poziomem użytkowym. Jego miąższość wynosi od 7 do 12m.

II poziom w Mińsku wykształcony jest w formie wąskich struktur rynnowych o miąższości kilkunastu-dwudziestu metrów. Jej strop zalega na głębokości od 50-70m. Uzyskane wydajności jednostkowe wahają się w szerokich granicach od 0,5 do 3,5 m³/h/1mS. Uzyskiwane wydajności z ujęcia na tym terenie dochodzą do 60m³/h.

III poziom wodonośny na terenie Mińska ma charakter dwudzielny. Strop płytszej warstwy położony jest na głębokości 100-120m i ma miąższość kilkunastu metrów, głębszej na 140-160m. Uzyskiwane wydajności z ujęcia na tym terenie wahają się w granicach 9-45m³/h.

Stratygrafia omawianych w opracowaniu poziomów wodonośnych jest następująca:

- I płytki, czwartorzędowy;
- II środkowy, czwartorzędowy;
- III głęboki, pioczeńsko - czwartorzędowy.

Lasy i tereny zadrzewione zajmują w mieście powierzchnię około 59 ha (miasto jest właścicielem ok. 1ha lasów), są to niewielkie tereny pół naturalne. Na wyżej położonych terenach, głównymi gatunkami są sosny z domieszka brzoź i dębów, a na terenach niżej położonych, obrzeżach zbiorników wodnych lub dolinach zwiększa się udział drzew liściastych, dębów, brzoź, olch i topoli.

Mińskie tereny zieleni to zarówno zieleń komunalna (zabytkowy park miejski, skwery, pasy zieleni ulicznej, zieleń obiektów sportowych, cmentarzy, przedszkoli, szkół, pasy zieleni izolacyjnej) jak i zieleń poza komunalną (osiedlowa, towarzysząca różnym obiektom i inna). Z roku na rok zmniejsza się ilość terenów nie wykorzystanych pod zabudowę i inne cele urbanistyczne. Skutkiem tego jest stale zmniejszający się areał terenów zieleni w mieście. Miasto nie dysponuje szczegółowymi danymi dotyczącymi terenów zieleni innych jednostek organizacyjnych poza zielenią komunalną, której powierzchnia ulega nieznacznym zmianom związanym z realizacją inwestycji drogowych.

Tereny zieleni skupione są wzdłuż rzeki Srebrnej, a w centrum miasta tworzą wyspy. Najcenniejszą z nich jest Park Zabytkowy otaczający Miejski Dom Kultury. Jest to założenie o wybitnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych o powierzchni ok. 23 ha. Drzewostan tam rosnący to głównie lipy, klony, dęby, topole.

Zielenią prawnie chronioną na terenie miasta Mińsk Mazowiecki są pomniki przyrody. W sumie jest ich 12.

Na uwagę zasługują duże kompleksy ogrodów działkowych. Zajmują one powierzchnię 30,1 ha. Niemal wszystkie są położone na obrzeżach w północnej części miasta. Ze względu na swoją wielkość i nasycenie zielenią stanowią strukturę o dość znacznym oddziaływaniu na warunki klimatyczne tej części miasta.

W północnej części miasta, przy dużym zbiorniku wodnym występują zbiorowiska roślin o pół naturalnym charakterze – turzycowiska. W pasach ulic gatunkiem dominującym jest klon jesionolistny i lipa.

Tabela 4. Tereny zieleni miejskiej ogólnie dostępne - (stan na dzień 31.10.2013 r.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia łącznie z drogami i wodami w ha, a w przypadku pomników przyrody szt.
Park Miejski	22,90
Zieleńce ogółem	4,20
Zieleń izolacyjna	3,45
Zieleń uliczna	4,40
Pomniki przyrody ożywionej (drzewa)	14
Lasy	1

(dane wg. Urzędu Miasta Mińsk Maz.)

Tabela 5. Pomniki przyrody na terenie miasta Mińsk Mazowiecki

Lp.	Nr Rej woj.	Podstawa prawna	Lokalizacja	Rodzaj	Obwód (cm)	Wysokość (m)
1	4	Orzeczenie UW w Warszawie zn. Lb 5/8/216/55 z 31.01.1955 r.	Mińsk Maz., park zabytkowy	Topola biała	700	30
2	56	Orzeczenie PWRN	Mińsk Maz., cmentarz	Wiąz szypułkowy	325	35

		Warszawa z 17.11.1972 r. Nr Rlop-813/122/72	grzebalny			
3	60	Orzeczenie PWRN Warszawa z 24.02.1973 r. Nr Rlop-813/23/73	Mińsk Maz., park zabytkowy	Dąb szypułkowy	402	20
4	62	Orzeczenie PWRN Warszawa z 27.03.1973 r. Nr Rlop-813/45/73	Mińsk Maz., ul. Warszawska 82	Dąb szypułkowy	290	23
5	63	Orzeczenie PWRN Warszawa z 7.04.1973 r. Nr Rlop-813/57/73	Mińsk Maz., ul. Kościuszki 25	Dąb szypułkowy	245	23
6	64	Orzeczenie PWRN Warszawa z 7.04.1973 r. Nr Rlop-813/58/73	Mińsk Maz., Plac przedszk. Nr 5	Dąb szypułkowy	324	25
7	499	Rozporz. Woj. Siedl. 23/92 z 28.05.1992 r.	Mińsk Maz., ul. Piękna 1	Dąb szypułkowy	310	20
8	523	Rozporz. Woj. Siedl. 43/93 z 15.12.1993	Mińsk Maz., 300 m od bud. Osiedla	Dąb szypułkowy	326	19
9	450	Zarz. Woj. Siedl. 100/89 z 22.12.1989 r.	Mińsk Maz. Na placu od 1, Daszyńskiego	Dąb szypułkowy	286	23
10	451	Zarz. Woj. Siedl. 100/89 z 22.12.1989 r.	Mińsk Maz., ul. Warszawska 114 wł. J. A. sobota	Grupa dębów szypułkowych	320, 272	
11	310	Orzeczenie UW w Siedlcach z 21.09.1984 r. Dz. Urz. WS nr 3.	Mińsk Maz., park miejski	Topola czarna	530	32
12				Jesion wyniosły	222	20

(dane wg. Urzędu Miasta Mińsk Maz.)

3. Infrastruktura techniczna związana z ochroną środowiska

3.1. Ujęcia wody i sieć wodociągowa

Podstawowym źródłem wody dla ludności Mińska Mazowieckiego są studnie głębinowe ujmujące wody głównie z formacji czwartorzędowej i trzeciorzędowej rozprowadzane do odbiorców w układzie trzystopniowego pompowania. Łączna wydajność zasobów podziemnych w rejonie miasta wynosi 1206 m³/h przy depresji max (całkowitej) na ujęciu 27,3 – 48,7 m.

PWiK Sp. z o.o. dysponuje 9 studniami głębinowymi położonymi na terenie miasta oraz gminy Mińsk Mazowiecki.

Decyzją Starosty Mińskiego z dnia 20.09.2005 r. znak: OR. 6223-16/05 zmienioną decyzją z dnia 02.04.2009 r. znak: OR.6223-16/05 PWiK Sp. z o.o. uzyskało pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych dla potrzeb ujęć miejskich w Mińsku Mazowieckim w ilości Q_{max h} = 295 m³/h (40 m³/godz. - 4 otwory studzienne w Mińsku Mazowieckim, a 255 m³/h - 5 otworów studziennych w "Kędzieraku"). Woda jest czerpana z głębokości od 70 do 137m.

System zaopatrzenia miasta z ujęć wód podziemnych oparty jest na obiektach:

- SUW Kędzierak (wydajność 255 m³/h)
- Pompowni III⁰ przy ul. Szarych Szeregów
- SUW Nr 1 przy ul. Mireckiego (wydajność 40 m³/h).

Woda do jej odbiorców dostarczana jest siecią wodociągów o łącznej długości 99,3 km, magistrala wodociągowa ma długość 16 km.

- Odbiorcami wody oprócz mińszczyzan są również mieszkańcy: Stojadeł, Gliniaku, Cielechowizny, Targówki.

Mimo podłączania nowych odbiorców do miejskiej sieci wodociągowej sprzedaż wody sukcesywnie malała w ostatnich latach. Według PWiK Sp z o.o. sytuacja ta wynika ze zmiany rozliczeń ryczałtowych na rozliczenia zużycia wody na podstawie wodomierzy.

Obok PWiK Sp. z o.o. wodę do mieszkań szczególnie w budynkach wielorodzinnych podają z własnych ujęć:

- Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego S.A. - budownictwo wielorodzinne przy ul. Sosnkowskiego,
- Fabryka Urządzeń Dźwigowych S.A. - budynki przy ul. Stankowizna.

3.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnię ścieków

Równolegle z systemem wodociągowym pracuje w mieście system kanalizacji sanitarnej. Jest to kanalizacja rozdzielcza, a na niektórych odcinkach ogólnospławna. Ścieki komunalne oczyszczane są w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków znajdującej się w Mińsku Mazowieckim przy ul. Chróścielskiego. Odbiorcą ścieków jest PWiK Sp z o.o.

Ścieki odprowadzane są od odbiorców do oczyszczalni za pomocą: sieci kanalizacyjnej z kolektorami długości 106,6 km.

Odbiornikiem oczyszczonych na oczyszczalni ścieków jest rzeka Srebrna w km 3+180. Zgodnie z decyzją Starosty Mińskiego - pozwoleniem wodnoprawnym z dnia 03.11.2005 r. znak: OR. 6223-22/05 PWiK Sp. z o.o. do rzeki Srebrnej odprowadzane są oczyszczone ścieki komunalne w ilości Q średnim = 7700 m³/d (55000 RLM) przy możliwości Q maksymalnej = 12000 m³/d (85800 RLM).

Ścieki nie przekraczają najwyższych dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń ustalonych w pozwoleniu wodnoprawnym, tj.:

zawiesiny ogólnej - 35 mg/l, BZT5 - 15 mg/l, ChZT5 - 125 mg/l, azotu ogólnego - 15 mg/l i fosforu ogólnego - 2 mg/l.

W mieście funkcjonuje również sieć kanalizacji deszczowej - służy ona odwadnianiu dróg oraz przyległych terenów, zwłaszcza budownictwa wysokiego.

3.3. Gospodarka odpadami

Powstawanie odpadów staje się coraz poważniejszym problemem w skali światowej ze względu na rosnącą liczbę ludności, zwiększającą się produkcję dóbr konsumpcyjnych oraz coraz szybszy postęp technologiczny, powodujący coraz krótszą „długość życia” niektórych grup produktów, szczególnie tych powszechnego użytku. Statystyczny Polak produkuje obecnie ponad 350 kg odpadów rocznie. Jest to ilość zbliżona do ilości odpadów wytwarzanych przez statystycznego Europejczyka.

Do podstawowych zasad gospodarki odpadami należy:

- 1) zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ograniczanie ich ilości i negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko przy wytwarzaniu i użytkowaniu produktów oraz po zakończeniu ich użytkowania;
- 2) zapewnienie zgodnego z zasadami ochrony środowiska odzysku;
- 3) zapewnienie zgodnego z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwiania odpadów.

Ze względu na miejsce powstawania odpady dzielimy na odpady przemysłowe i komunalne.

Odpady przemysłowe powstają w dużej masie i stanowią duże zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzkiego ze względu na toksyczność, palność, wybuchowość, rakotwórczość.

Odpady komunalne, z uwagi na rozproszony charakter powstawania na obszarze siedzib ludzkich i wysoki udział substancji organicznej sprzyjającej rozwojowi mikroorganizmów chorobotwórczych oraz szkodników są poważnym zagrożeniem sanitarnoepidemiologicznym.

Osobną grupę stanowią odpady z rolnictwa i hodowli, w znacznej części wykorzystywane ponownie, a częściowo wymagające unieszkodliwienia ze względu na poważne zagrożenie dla gleb oraz wód gruntowych. Niezwykle istotnym problemem w Polsce jest zapewnienie, wynikających ze zobowiązań unijnych odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych, pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, poprzez tworzenie sieci instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Problemy te regulują następujące akty prawne :

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz.U. z 2007 r. Nr 109 poz.752),
- ustawa z dnia 20 stycznia 2005 roku o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. z 2013 r. Nr 1162 j.t.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. z 2013 r. Nr 1155 j.t.).

Zapewnienie odpowiednich poziomów odzysku recyklingu i odzysku niektórych grup odpadów jest niemożliwie do osiągnięcia bez wstępnej segregacji odpadów na poziomie zwykłego obywatela. Coraz ważniejszą rolę w tym względzie odgrywa szerzenie świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa.

Głównym aktem prawnym regulującym problem gospodarki odpadami jest ustawa o odpadach z 14 grudnia 2012 r. oraz ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. Ustawy te określają zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Obecnie w oparciu o ustawę o zamówieniach publicznych wyłaniana jest firma która kompleksowo na terenie miasta wykona usługę w zakresie odbierania i zagospodarowania wszystkich odpadów komunalnych z wszystkich nieruchomości na terenie miasta oraz odpadów zebranych w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK) który zlokalizowany jest przy ul. Przemysłowej w Mińsku Mazowieckim.

Do PSZOK w ramach opłat za odpady, mieszkańcy Mińska Mazowieckiego mogą dostarczać odpady typu: zużyte opony, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, chemikalia, przeterminowane leki, segregowane odpady budowlane i rozbiórkowe i odpady zielone z ogrodów (trawę i liście).

Obecnie na terenie miasta usługę odbierania odpadów komunalnych świadczy firma Błysk z Otwocka. Łączna ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie miasta wynosi około 11 tys. ton/rok.

Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012 - 2017 z uwzględnieniem lat 2018 - 2023, przyjętym uchwałą Nr 211/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 października 2012 r. Miasto Mińsk Mazowiecki weszło w skład regionu Ostrołęcko - Siedleckiego. W związku z ustaleniami w/w Planu zakazuje się zbierania oraz przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych, pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, poza regionem gospodarki odpadami, na którym zostały wytworzone. Zakaz ten dotyczy także przywożenia w/w odpadów wytworzonych poza obszarem danego regionu.

3.4. Zaopatrzenie w energię

Ciepłownictwo

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim eksploatuje następujące kotłownie:

Tabela 8. Kotłownie eksploatowane przez PEC Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim

Lp.	Nazwa kotłowni	Adres	Moc (MW)	Paliwo
1	Ciepłownia rejonowa La Monte'a	Armii Ludowej 10	19,8	miał węglowy
2	Ciepłownia lokalna	Nadrzeczna 18	5,2	gaz ziemny GZ-50 olej opałowy
3	Ciepłownia lokalna	Dąbrówki 43	1,8	miał węglowy
4	Ciepłownia lokalna	1 PLM "W-wa" 1	8,3	gaz ziemny GZ - 50
5	3 kotłownie	Anielina	0,8	Gaz ziemny GZ - 50

Dane PEC Mińsk Mazowiecki

Przedsiębiorstwo eksploatuje obecnie około 20,5 km sieci ciepłych centralnego ogrzewania i ciepłej wody.

Rozliczenie za dostarczoną energię ciepłą następuje przy zastosowaniu liczników energii ciepłej i zatwierdzonej przez Urząd Regulacji Energetyki taryfy ciepła.

Należy podkreślić, że ogrzewane przez PEC budynki odbiorców charakteryzują się zbyt wysokimi wskaźnikami jednostkowego zużycia energii ciepłej. Zaledwie kilka budynków nie przekracza uważanego za maksymalny poziomu jednostkowego zużycia energii ciepłej na ogrzanie 1 m² powierzchni w wysokości 100 kWh/m²/rok.

Dla większości ogrzewanych budynków wskaźnik ten zawiera się w przedziale 150-210 kWh/m²/rok.

Obok PEC Sp. z o.o. głównym dostawcą ciepła dla potrzeb komunalnych jest firma ZNTK przy ul. Gen. K. Sosnkowskiego w Mińsku Mazowieckim, która (po byłej spółce "LUX REMONT") zaopatruje w ciepło osiedle mieszkaniowe w Mińsku Mazowieckim w rejonie ul. Gen. K. Sosnkowskiego.

Gazownictwo

Przewodową sieć gazową zaczęto budować w latach 80-tych. Sieć średniego i niskiego ciśnienia zarządzana jest przez MOZG "Gazownię Warszawską"- Rozdzielnię Gazu w Mińsku Mazowieckim. Gaz ziemny przesyłany jest rurociągiem wysokiego ciśnienia z Kołbieli do stacji Stojadłach. W wyniku redukcji uzyskuje się średnie ciśnienie gazu.

Na terenie miasta znajdują się dwie stacje redukcyjne redukujące ciśnienie z średniego na niskie. Przepustowość tych stacji wynosi:

- stacja redukcyjna na osiedlu mieszkaniowym "Targówka" - 1600 m³/h
- stacja redukcyjna przy ul. Konstytucji 3 Maja - 1500 m³/h

Gaz ziemny przewodowy wykorzystywany jest na potrzeby komunalne i grzewcze.

Długość sieci gazowej wynosi ogółem na terenie miasta Mińsk Mazowiecki - 131,0 km

W Rozdzielni Gazu zarejestrowanych jest około 7500 odbiorców, w tym około 4800 to odbiorcy budownictwa wielorodzinnego.

Obok gazu ziemnego rozprowadzanego rurociągami wielu mieszkańców korzysta z gazu bezprzewodowego propan-butan dostarczanego w butlach.

W chwili obecnej, realizowana jest inwestycja pn. Gazyfikacja m. Stanisławów wraz z poprawą zasilania w gaz Mińska Mazowieckiego. Celem zadania jest budowa gazociągu stanowiącego drugostronne zasilanie Mińska Mazowieckiego. Pozyskanie takiego źródła gazu pozwoli na poprawę parametrów zasilania oraz bezpieczeństwa dostaw gazu do odbiorców w Mińsku Mazowieckim. Gazociąg umożliwi też gazyfikację i przyłączenie nowych odbiorców w miejscowości Stanisławów. Projekt będzie realizowany w latach 2011 - 2015.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje budowę:

- stacji gazowych w m. Rojków, Stanisławów, Królewiec,
- gazociągów podwyższonego ciśnienia relacji Rojków - Królewiec,
- gazociągów średniego ciśnienia po terenie m. Stanisławów,
- gazociągu średniego ciśnienia relacji Królewiec - Mińsk Mazowiecki;
- przyłączy gazowych.

Inwestorem i beneficjentem dofinansowania projektu ze środków unijnych (tj.: bezzwrotnej dotacji ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 - 2013), jest Polska Spółka Gazownictwa z/s w Warszawie. Projekt realizowany jest przez służby Polskiej Spółki Gazownictwa w Warszawie - Zakład w Mińsku Mazowieckim.

Koszt całkowity (brutto) - 21 227 932,22 PLN, kwota dofinansowania - 4 109 953, 14 PLN.

Energia elektryczna

Miasto zaopatrywane jest w energię elektryczną z głównej stacji 110/15 kV Mińsk Maz., która zasilana jest pięcioma liniami 110 kV.

Energia elektryczna dostarczana jest do ok. 17 tys. odbiorców, którzy pobierają w ciągu roku około 10 000 MWh. Dla zapewnienia rozwoju miasta przewidziana jest budowa nowej stacji zasilającej 110/15 kV w rejonie wschodnim miasta przy ul. Juliana Grzeszaka, której zakończenie budowy planowane jest na marzec 2014 r.

Przedsięwzięcie budowy polegać będzie na budowie stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Mińsk 2” w Mińsku Mazowieckim między ulicami Grzeszaka i Świerkową na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 6614.

Stacja elektroenergetyczna 110/15kV będzie składała się z budynków, urządzeń i obiektów z nią powiązanych. Stacja wykonana zostanie w układzie H5, czyli z dwiema liniami napowietrznymi wprowadzającymi 110 kV i dwoma transformatorami mocy, z napowietrzną rozdzielnią i aparaturą 110 kV. Stacja będzie składała się z dwóch pół linowych i dwóch transformatorowych i pola poprzecznego połączenia linii. Stanowiska transformatorów mocy zostaną wykonane jako wolnostojące. Wprowadzenia liniowe z istniejącej linii napowietrznej 110 kV zostaną wykonane z istniejącego słupa kratowego nr 30B (który zostanie wymieniony na nowy).

Po wybudowaniu Stacja pracować będzie bezobsługowo, w ramach doraźnej konserwacji obsługiwana będzie przez 2 osoby. Budowa tej stacji pozwoli zwiększyć pobór mocy przez odbiorców z terenu miasta co najmniej o 50 % aktualnie pobieranej.

Stan techniczny istniejących zasilających urządzeń elektroenergetycznych na terenie miasta należy określić jako dobry.

Odnawialne źródła energii

Odnawialne źródła energii to zasoby naturalne. Wśród nich wyróżniamy:

- promieniowanie słoneczne (energia słoneczna),
- energię spadku wód (energia wodna),
- energię wiatru (energia wiatrowa),
- energię z biomasy,
- energię geotermalną (energia gorących wód głębinowych),
- energię ciepła Ziemi wykorzystywaną za pomocą pomp ciepła,
- energię ze spalania biogazu.

Energia słoneczna

W naszym kraju rozważając wykorzystanie promieniowania słonecznego na cele energetyczne należy wspomnieć o dwóch metodach konwersji w energię użytkową:

- konwersja fototermiczna, inaczej cieplna, gdzie zachodzi przemiana energii promieniowania słonecznego w ciepło, wykorzystywana w systemach aktywnych z płaskimi kolektorami słonecznymi i w rozwiązaniach pasywnych,
- konwersja fotoelektryczna, inaczej fotowoltaiczna, gdzie zachodzi przemiana energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną, wykorzystywana w systemach z modułami ogniw fotowoltaicznych.

Na terenie miasta Mińsk Mazowiecki występują dość dogodne warunki do produkcji energii cieplej z wykorzystaniem promieniowania słonecznego poprzez kolektory słoneczne

(energia całkowitego promieniowania słonecznego na terenie województwa mazowieckiego w ciągu roku wynosi 985 kWh/m²). Kolektory słoneczne są wykorzystywane do podgrzewania wody użytkowej w obiektach publicznych, domkach jednorodzinnych oraz gospodarstwach domowych.

Energia wodna

Płynące przez teren miasta ciekły wodne tworzą potencjalne warunki do budowy na nich elektrowni niskiego spadku. Energia wody należy do niekonwencjonalnych źródeł energii, które rozumie się jako odnawialne siły przyrody. Energia wód płynących na obszarze miasta może być wykorzystywana do wytwarzania energii elektrycznej w małych elektrowniach wodnych. Potencjał energetyczny tych wód jest mały. Energia elektryczna produkowana w małych elektrowniach wodnych może być wykorzystywana do napędu wielu urządzeń lokalnych (przepompowni, oczyszczalni ścieków i innych urządzeń).

Energia wiatrowa

Według programu możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla Województwa Mazowieckiego powiat miński posiada potencjał produkcji energii wiatrowej na poziomie 17,9 GWh a moc zainstalowana wynosi 30,47 MW. Obecnie funkcjonuje 5 elektrowni wiatrowych: dwie w Rządzy, gm. Jakubów, dwie w Rudzienku, gm. Dobre, jedna w Arynowie, gm. Mińsk Mazowiecki.

Obecnie jednak na terenie miasta Mińsk Mazowiecki, nie ma technicznych możliwości do uruchomienia elektrowni wiatrowych (z uwagi na dużą gęstość zabudowy miasta).

Energia z biomasy

Pod pojęciem biomasy pojmuje się stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości produkcji rolnej oraz leśnej, przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji. Biomasa wykorzystuje się na cele energetyczne w następujący sposób:

- w procesach bezpośredniego spalania (np.: drewno, słoma);
- przetwarzanie na paliwa ciekłe (np.: estry oleju rzepakowego, alkohol);
- przetwarzanie na paliwo gazowe (np.: biogaz rolniczy, biogaz z oczyszczalni ścieków, gaz wysypiskowy).

W Polsce, ze względu na uwarunkowania klimatyczne, glebowe, pod uprawy energetyczne mogą być wykorzystywane następujące rośliny:

- wierzba wiciowa;
- ślazowiec pensylwański (występujący także pod nazwą malwa pensylwańska);
- słonecznik bulwiasty (powszechnie zwany topinamburem);
- trawy wieloletnie (m.in.: miskant olbrzymi i cukrowy, spartina preriowa, palczatka Gerarda);
- róża wielokwiatowa;
- robinia akacjowa.

Biogaz

Biogaz to przede wszystkim mieszanina metanu i dwutlenku węgla, powstająca podczas fermentacji substancji organicznych, zwłaszcza celulozy, odpadów roślinnych, odchodów zwierzęcych i ścieków. Biogaz wykorzystywany do celów energetycznych powstaje w wyniku fermentacji: odpadów organicznych na wysypiskach śmieci, odpadów zwierzęcych w gospodarstwach rolnych, osadów ściekowych w oczyszczalniach ścieków. W mieście Mińsk Mazowiecki oraz w całym powiecie mińskim jest to mało wykorzystana forma odnawialnej energii.

Energia geotermalna

Energię geotermalną pozyskiwaną ze skał i wód podziemnych można podzielić na dwa rodzaje: wysokotemperaturową (geotermia wysokiej entalpii) i niskotemperaturową (geotermia niskiej entalpii). Geotermia wysokiej entalpii umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikami są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Oprócz zastosowań grzewczych możliwe jest także wykorzystanie w wielu innych dziedzinach, np.: do celów rekreacyjnych (kąpieliska, balneologia), produkcji rolnej (szklarnie).

W Polsce już od kilku lat wykorzystanie niskotemperaturowego ciepła ziemi do celów grzewczych szybko wzrasta, a koszt pozyskiwanego w ten sposób ciepła staje się konkurencyjny w stosunku do kosztu uzyskanego z konwencjonalnych źródeł energii.

Również na terenie miasta Mińsk Mazowiecki można zauważyć wzrastające zainteresowanie pompami ciepła, wykorzystywanymi na potrzeby przygotowania ciepłej wody obiegu grzewczego (c.o.) oraz ciepłej wody użytkowej (c.w.u.).

Moc cieplna zgłoszonych instalacji mieści się w przedziale 10 – 190 kW m.in.: w zależności długości kolektora.

Wykaz pomp ciepła zgłoszonych na terenie miasta Mińsk Mazowiecki (stan na dzień 30.11.2012 r.)

L.p.	Lokalizacja		Moc cieplna [kW]
	Gmina	Miejscowość	
1	Mińsk Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	190
2	Mińsk Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	10

(Dane wg. Powiatowego Programu Ochrony Środowiska)

Według programu możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla Województwa Mazowieckiego moc cieplna z głębokich otworów powiatu mińskiego wynosi 3,5 MW.

Wykorzystanie większości odnawialnych źródeł energii wiąże się z minimalnym wpływem na środowisko i przynosi wymierne efekty ekologiczno-ekonomiczne. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym, ma wpływ na oszczędność surowców energetycznych, poprawę stanu środowiska poprzez redukcję emisji szkodliwych substancji. Coraz szersze stosowanie źródeł odnawialnych przynosi również korzyści społeczne poprzez poprawę bezpieczeństwa energetycznego i powstawanie nowych

miejsce zatrudnienia oraz poprawę bezpieczeństwa ekologicznego. W nadchodzących dziesięcioleciach przechodzenie na odnawialne źródła energii stanie się koniecznością. Główną rolę w tym zakresie będzie ograł państwo i tworzony system legislacyjny w postaci np. zachęć ekonomicznych. Rola Urzędu Miasta w Mińsku Mazowieckim powinna polegać na promowaniu odnawialnych źródeł energii poprzez dawanie przykładu we wdrażaniu odnawialnych źródeł energii np. odchodzeniu od tradycyjnego ogrzewania węglowego w szkołach, urzędach i innych obiektach użyteczności publicznej oraz prywatnej (jak np. kolektory słoneczne). Sukces wzrostu wykorzystania ciepła z zasobów odnawialnych wiąże się z działaniami promocyjnymi modelowych technologii wykorzystujących energię wiatru, wody czy słońca oraz działaniami informacyjnymi dotyczącymi korzyści dla stanu środowiska i życia mieszkańców płynącymi ze stosowania tych technologii.

4. Stan i zagrożenia środowiska przyrodniczego miasta

4.1. Zanieczyszczenia powietrza

Największą część emisji zanieczyszczeń stanowi emisja pochodząca z energetycznego spalania paliw w kotłowniach lokalnych (tradycyjne kotłownie oraz trzony kuchenne – piecowe w prywatnych budynkach mieszkalnych), jak również z ruchu dużej ilości pojazdów samochodowych tranzytowych i lokalnych.

Zanieczyszczenia emitowane do atmosfery to:

- dwutlenek siarki emitowany jest przede wszystkim przez kotłownie lokalne, przy spalaniu zanieczyszczonego węgla i oleju opałowego,
- tlenki azotu pochodzą ze spalania węgla, koksu, gazu i benzyn (transport samochodowy),
- pyły emitowane są do atmosfery wraz ze spalinami pochodzącymi ze spalania paliw stałych,
- fluor pochodzący ze spalania węgla
- ołów, pochodzący z transportu samochodowego.

Średnie stężenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w okresie zimowym jest kilka razy wyższe niż w okresie letnim.

Na mocy art. 89 ustawy Prawo Ochrony Środowiska Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w podlegających mu strefach.

W rozumieniu ustawy strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- obszar jednego lub więcej powiatów położonych na obszarze tego samego województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji.

Na podstawie zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008 roku w sprawie stref, w województwie mazowieckim ocenę poziomu substancji w powietrzu wykonuje się w 18 strefach: 4 powiatach grodzkich (miasto: Radom, Płock, Siedlce, Ostrołęka), 5 powiatach ziemskich (legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński,

wołomiński), 8 obszarach łączonych z kilku powiatów (strefa ciechanowsko-mławska, kozienicko-grójecka, ostrołęcko-ostrowska, płocko-płońska, pruszkowsko-żyrardowska, radomsko-zwoleńska, siedlecko-mińska, warszawsko-sochaczewska) oraz w Aglomeracji Warszawskiej (nie została wyszczególniona w rozporządzeniu ze względu na brak delegacji ustawowej).

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin wydzielając następujące klasy strefy:

- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych;
- **klasa B** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych.

Poważny wpływ na stan czystości powietrza w mieście mają zanieczyszczenia z procesów spalania paliw, tzw. zanieczyszczenia energetyczne, do których zaliczane są: dwutlenek siarki, tlenki azotu, pyły, tlenki węgla i sadza.

Znaczącym źródłem zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie Mińska Mazowieckiego są spaliny z kotłowni zlokalizowanych na terenie miasta. Zmniejszenie ilości pyłu zawieszonego, spowodowane jest systematyczną rozbudową sieci rozprowadzającej ciepło z kotłowni rejonowej: La Monte'a i dużych osiedlowych. Wiele małych kotłowni jest modernizowanych. Jako źródło energii stosowany jest coraz powszechniej gaz i olej np. kotłownia przy ul. I Pułku Lotnictwa Myśliwskiego "Warszawa". Energia elektryczna jest coraz częściej stosowana do ogrzewania nowo wybudowanych budynków (również wielorodzinnych). Wykorzystanie gazu przewodowego do ogrzewania domów jednorodzinnych również ma niebagatelny wpływ dla poprawy stanu powietrza atmosferycznego miasta. Tzw. niska emisja z palenisk domowych oraz z małych zakładów wyposażonych jeszcze w piece węglowe jest jeszcze dość uciążliwa.

Źródłem wielu zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego (w tym również związków ołowiu) jest transport samochodowy zarówno lokalny jak i tranzytowy. Szczególne zagrożenie dla środowiska stwarza ciąg komunikacyjny w ul. Warszawskiej.

Największymi instalacjami wprowadzającymi zanieczyszczenia do powietrza zlokalizowanymi na terenie Mińska Mazowieckiego są:

- PEC Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim Kotłownia La'Monte'a;
- FUD S.A. w Mińsku Mazowieckim;
- „LAMINEX” Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim;
- ZNTK Mińsk Mazowiecki

Na terenie Mińska Mazowieckiego nie ma instalacji zobowiązanych do prowadzenia ciągłych pomiarów emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Są natomiast

instalacje, które uzyskały pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza i zobowiązane są do prowadzenia okresowych pomiarów wielkości emisji (poza spółką FUD S.A. która nie jest zobowiązana do pomiarów emisji):

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Sosnkowskiego 16 w Mińsku Mazowieckim,
- ZNTK Mińsk Mazowiecki, ul. Gen. K. Sosnkowskiego 34 w Mińsku Mazowieckim.
- Fabryka Urządzeń Dźwigowych S.A., ul. Gen. K. Sosnkowskiego 1 w Mińsku Mazowieckim,
 - „LAMINEX” Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim.

Wnioski:

Według badań jakości powietrza wykonywanych przez WIOŚ w 2012 r. wyniki wskazują na ścisłą zależność zmierzonych stężeń od warunków pogodowych. Zima spowodowała wysoką emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na wysoki poziom emisji tych zanieczyszczeń, szczególnie w obszarach, gdzie dominująca jest powierzchniowa emisja indywidualna.

Podsumowując, powiat miński wraz z całą strefą mazowiecką został zakwalifikowany w 2012 roku do strefy A ze względu na większość badanych zanieczyszczeń (strefa A- bez przekroczeń poziomów dopuszczalnych), jedynie ze względu na: PM10, PM2.5 i benzo(a)piren – strefa C (problem dotyczy całego województwa).

4.2. Zanieczyszczenia wód

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych w mieście są ścieki deszczowe zanieczyszczane często ściekami komunalnymi pomimo, że na terenie miasta funkcjonuje rozdzielczy system kanalizacyjny. Oddzielnie odprowadzane są wody deszczowe i ścieki. Sieć kanalizacyjna wykonana jest najczęściej w pasach drogowych. Poza pasami drogowymi występuje na terenach osiedlowych, zakładowych, przechodzi przez tereny nieruchomości sąsiednich. Występują przyłącza wielokrotne.

Ścieki opadowe kierowane są bezpośrednio do rowów (bez nazwy) z których trafiają do rzeki Srebrnej. Do niedawna nie wykonywano ich uprzedniego podczyszczania. W roku 2002 w ramach realizacji inwestycji drogowej rozpoczęto budowę pierwszych w mieście podczyszczalni wód opadowych. Przy ul. Kołowej wykonano podczyszczalnię wód deszczowych z osadnikiem i separatorem lamelowym, przez który są odprowadzane ścieki z obszaru ograniczonego ulicami Kołową, Jasną i Budowlaną. Cztery następne zlokalizowane w rejonie mostu kolejowego służą oczyszczaniu wód prowadzonych przez kolektory w ulicach Szpitalnej, Limanowskiego-bis, Traugutta oraz po stronie południowej od ulicy Sosnkowskiego.

Na terenie miasta firmy świadczące usługi z zakresu opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych transportują je do miejskiej oczyszczalni ścieków w Mińsku Mazowieckim.

Większość zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie miasta odprowadza ścieki do kanalizacji miejskiej.

Ukończono rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków dla miasta Mińsk Mazowiecki. Głównym celem realizacji projektu była ochrona czystości wód rzeki Srebrnej, prawego dopływu rzeki Świder, uchodzącego do Wisły na wysokości Otwocka, co wpłynie na ochronę wody ujmowanej dla Warszawy przez Wodociąg Centralny i Wodociąg Praski.

Przed modernizacją oczyszczalnia nie spełniała warunków jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub ziemi.

Do oczyszczalni doprowadzane są ścieki komunalne oraz ścieki z zakładów przemysłowych. Zmodernizowana i rozbudowana oczyszczalnia ma wydajność Q śred. 7700 m³/d i jest w stanie przyjąć i oczyścić również ścieki deszczowe.

W skład obiektów gospodarki ściekowej oczyszczalni wchodzi:

- Budynek krat ze stacją zlewną ścieków dowożonych
- Piaskownik wstępny
- Piaskownik z tłuszczownikiem
- Pompownia główna ścieków i osadów wraz z zagęszczaczem mechanicznym osadu nadmiernego
- Osadnik wstępny
- Komora nityfikacji osadu pierwotnego i komora defosfatacji
- Komora denitryfikacji
- Reaktor biologiczny składający się z dwóch ciągów komór denitryfikacji i nityfikacji
- Budynek dmuchaw
- Zbiornik retencyjny ścieków deszczowych
- Fermenter
- Osadniki wtórne
- Komora pomiarowa ścieków oczyszczonych
- Przewody technologiczne i komory rozdzielcze

Obiekty gospodarki osadowej oczyszczalni:

- Wydzielona komora fermentacyjna WKF
- Budynek operacyjny WKF
- Pompownia części pływających
- Zbiornik osadu
- Stacja odwadniania i higienizacji osadu
- Stacja odsiarczania bioga

4.3. Hałas

W zależności od źródeł i miejsca występowania hałasu wyróżnia się hałas komunikacyjny, przemysłowy, osiedlowy i domowy. W Mińsku Mazowieckim występują wszystkie wymienione rodzaje. W Mińsku Mazowieckim szczególnie uciążliwy dla mieszkańców miasta jest hałas drogowy przy drodze krajowej nr 2 (ulica Warszawska). Podobne uciążliwości powoduje ruch kolejowy. Linia kolejowa Warszawa – Terespol przebiega blisko centrum miasta.

W sierpniu 2012 r. oficjalnie została oddana do użytku obwodnica Mińska Mazowieckiego. Pozwala ona zredukować ruch w Mińsku Mazowieckim, a także w pobliżu Mińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Jest inwestycją proekologiczną, gdyż znajduje się dalej od poszczególnych rezerwatów przyrody niż inne drogi krajowe.

W 2012 roku w Mińsku Mazowieckim przy ul. Warszawskiej 250/54 WIOŚ przeprowadził pomiary hałasu komunikacyjnego w celu określenia wskaźników (dobowych) mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska. Równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił odpowiednio $L_{AeqD} = 68,5\text{dB}$ i $L_{AeqN} = 63,1\text{dB}$. Stwierdzono przekroczenia dla pory dnia i nocy (dopuszczalne poziomy odpowiednio 65 dB i 56 dB).

Konieczne jest podejmowanie dalszych działań w kierunku ograniczenia hałasu komunikacyjnego (np. przebudowa dróg w celu zapewnienia płynności ruchu, naprawa nawierzchni dróg, stosowanie „cichych nawierzchni”, wprowadzanie pasów zieleni, stosowanie elewacji i okien o dużej izolacyjności itp.).

Lokalną uciążliwością dla mieszkańców miasta jest hałas przemysłowy emitowany z różnego typu zakładów usługowych zlokalizowanych w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej.

W 2012 r. WIOŚ przeprowadził interwencyjne pomiary hałasu emitowanego do środowiska z:
- firmy Skup i Sprzedaż Złomu S.C. Jan i Barbara Iwańczuk z Mińska Mazowieckiego, ul. Wesoła 6 - pomiary hałasu dla pory dnia nie wykazały przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu emitowanego do środowiska określonego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz.826);

- Sklepu „TOPAZ” nr 46 w Mińsku Mazowieckim przy ul. Mireckiego – dla pory dnia nie stwierdzono przekroczeń, natomiast dla pory nocy stwierdzono przekroczenie. Starosta miński wydał decyzję ustalającą dopuszczalny poziom hałasu emitowanego do środowiska, określając poziom hałasu dla pory dnia 55dB i dla pory nocy 45 dB.

Wymagania akustyczne, dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 08.10.2012r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2012, poz. 1109).

Dopuszczalne poziomu hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby (wg tabeli nr 1 powyższego rozporządzenia), wynoszą:

Lp	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziomy hałas w (dB)			
		Drogi lub linie kolejowe		Instalacje i pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu	
		L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom najmniej korzystnym kolejno po sobie następującym	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 1 godzinie nocy najmniej korzystnej
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾ c) Tereny domów opieki społecznej c) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45

4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców)	68	60	55	45
---	--	----	----	----	----

Objaśnienia:

- 1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

4.4. Promieniowanie

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są przede wszystkim linie energetyczne o napięciu powyżej 110 kV oraz stacje telefonii komórkowej. Znajomość problematyki oddziaływania linii energetycznych na środowisko ma istotne znaczenie przy ustalaniu zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio w rejonach oddziaływania silnych pól elektromagnetycznych np. pod liniami energetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Elektroenergetyczne linie napowietrzne (EELN) o napięciu 220 kV i 110 kV to urządzenia napowietrzne przeznaczone do przesyłania energii elektrycznej, składające się ze słupów, przewodów, izolatorów, konstrukcji wsporczych i osprzętu. Polskie przepisy ochrony środowiska odnoszą się do linii prądu przemiennego o napięciach znamionowych 110 kV i wyższych.

Na terenie miasta brak jest innych źródeł emitujących jakiegokolwiek promienie zagrażające zdrowiu ludzi i zwierząt.

Telekomunikacja

Sieć telekomunikacyjna na terenie powiatu obsługiwana jest przez operatora: PTK Centertel, który posiada zainstalowane centrale telefoniczne nowej generacji ale równolegle funkcjonuje telekomunikacyjna sieć stacji bazowych wszystkich polskich telefonii cyfrowych, a miasto Mińsk Mazowiecki znajduje się w całości w zasięgu tych stacji.

5. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI PROGRAMU NA ŚRODOWISKO

Przewidywane korzyści dla środowiska w wyniku realizacji „Programu ochrony środowiska” określono w sposób następujący:

- *ochrona powietrza atmosferycznego* – nastąpi zmniejszenie „niskiej” emisji gazów szczególnie pyłu zawieszonego oraz poprawa stanu jakości powietrza,
- *ochrona przed hałasem* – nastąpi poprawa stanu technicznego dróg, a tym samym obniży się emisja hałasu komunikacyjnego,
- *ochrona przed polami elektromagnetycznymi* - nastąpi wzrost świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń jakie stwarzają pole elektromagnetyczne,

- *ochrona zasobów wodnych* - nastąpi zwiększenie liczby mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną oraz zwiększenie ilości oczyszczanych ścieków. Nastąpi polepszenie jakości wód powierzchniowych. W wyniku zastosowania technologii zamkniętego obiegu wody zmniejszy się zużycie tego cennego surowca,
- *ochrona przyrody* - nastąpi wzrost powierzchni obszarów objętych ochroną, powstaną plany ochrony umożliwiające skuteczniejszą ochronę przyrody, zwiększy się świadomość ekologiczna społeczeństwa, zahamowana zostanie degradacja obszarów cennych przyrodniczo (lasów, parku),
- *ochrona lasów* - wzrośnie odporność drzewostanu, zahamuje się niekorzystną antropopresję na najcenniejsze tereny,
- *bezpieczeństwo ekologiczne* - nastąpi poprawa stanu urządzeń wodnych, wzrośnie świadomość społeczeństwa w zakresie zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych, rozwinię się nowoczesny system ratownictwa ekologiczno – techniczno – chemicznego,
- *zarządzanie środowiskiem* - nastąpi wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, samorządowców, wzrośnie aktywność mieszkańców w zakresie podejmowania działań służących ochronie środowiska, zmaleje bezrobocie, wzrośnie ilość przedsiębiorstw posiadających certyfikaty ekologiczne.

Przewidywane zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji "Programu ochrony środowiska".

Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją *Programu* może być nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań. Poza tym negatywnie na środowisko mogą oddziaływać niektóre zaproponowane przedsięwzięcia inwestycyjne tj. promocja walorów przyrodniczych zwiększy presję turystów, a to będzie wymagać rozwoju infrastruktury turystycznej, a co za tym idzie wzrośnie presja człowieka na środowisko, może dojść do nieprawidłowego zagospodarowywania odpadów. Zaznaczyć należy jednak, że zarówno w/w inwestycje, jak i inne np. modernizacja dróg czy budowa nowych sieci kanalizacyjnych będą oddziaływać na środowisko lokalnie. W celu minimalizacji oddziaływania tych obiektów na środowisko należy już na etapie projektowania zapewnić rozwiązania prowadzące do ograniczenia negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W trakcie realizacji przedsięwzięcia, jak i w czasie jego eksploatacji należy zwracać uwagę na minimalizowanie negatywnego oddziaływania tych obiektów na środowisko np. poprzez prawidłowe zagospodarowanie odpadów, ograniczenie emisji hałasu, zabezpieczenie terenu budowy, oszczędność wody, energii i surowców.

6. Ustalenia programu

Misja programu:

Rozwój Miasta Mińsk Mazowiecki przyjazny środowisku

Misja ta będzie realizowana poprzez cele i zadania ekologiczne miasta, które są zgodne z polityką ekologiczną kraju, województwa i powiatu.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczenie emisji substancji i energii.
2. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.
3. Racjonalne gospodarowanie środowiskiem.
4. Zwiększona aktywność obywatelska i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Realizacja celów będzie się odbywała poprzez cele operacyjne i niżej wymienione działania:

- krótkookresowe (lata 2015-2018),
- długoterminowe (lata 2019-2022),
- stałe (lata 2015-2022).

Cel szczegółowy: Ograniczenie emisji substancji i energii

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości wód

Działania:

Lata 2015-2022:

- rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji zbiorczej oraz bieżąca konserwacja miejskiej oczyszczalni ścieków;
- stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) w instalacjach produkcyjnych i komunalnych wytwarzających ścieki (2015-2022),
- stosowanie, przy planowaniu i realizacji przedsięwzięć, rozwiązań, które będą ograniczać zmiany stanu wody na gruncie rozmiarów niezbędnych ze względu na specyfikę przedsięwzięcia (2015-2022),

Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie zmniejszenia emisji pyłów i odorów

Działania:

Lata 2015-2018:

- wprowadzanie nowoczesnych technik i technologii energooszczędnych, zamiana tradycyjnych starych kotłowni opalanych węglem na czystsze źródła energii (2015-2018),

Lata 2015-2022:

- termomodernizacja budynków (2015-2022),

Cel operacyjny: Ograniczenie emisji hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do poziomu obowiązujących norm

Działania:

Lata 2015-2018:

- Modernizacja, przebudowa dróg wraz z budowa zabezpieczeń akustycznych (2015-2018)

Lata 2019-2022:

- inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól (2019-2022),

- inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej (2019-2022).

Cel operacyjny: Minimalizacja składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów

Lata 2015-2022:

- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi (2015-2022),
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów (2015-2022),
- Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest,
- Przygotowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów azbestowych,
- Objęcie zorganizowanym system odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców,
- Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- Zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów.

Cel operacyjny: Zapobieganie skutkom awarii przemysłowych.

Działania:

Lata 2015-2022:

- inwentaryzacja zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii oraz poważnych awarii przemysłowych, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku zagrożenia awarią, stanowiących potencjalne zagrożenia dla środowiska lub zdrowia i życia ludzi (2015-2022),
- wdrożenie w zakładach o zwiększonym ryzyku i zakładach o dużym ryzyku zagrożenia awarią, odpowiednio systemu bezpieczeństwa bądź raportu o bezpieczeństwie, oraz spowodowanie aktualizacji programów zapobiegania poważnym awariom przemysłowym (2015-2022).

Cel szczegółowy: Ochrona zasobów środowiska i krajobrazu

Cel operacyjny: Ochrona przyrody i krajobrazu

Działania:

Lata 2015-2022:

- wspieranie inicjatyw na rzecz wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska obszarów cennych przyrodniczo (2015-2022 r.),
- budowanie i aktualizacja baz danych z zakresu ochrony przyrody (2015-2022),
- Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w dokumentach planistycznych (2015-2022),
- Planowanie inwestycji z zachowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych (2015-2022),
- motywowanie społeczności lokalnych do działań na rzecz utrzymania walorów przyrodniczych terenów (2015-2022),

- ochrona starodrzewów, parków oraz skwerów i pomników przyrody (2015-2022),

Cel operacyjny: Zwiększanie lesistości miasta

- ochrona istniejących lasów, poprawa ich produktywności (2015-2022),
- aktualizacja ewidencji gruntów (2015-2022),

Lata 2019-2022:

- utrzymanie wielofunkcyjności lasów, poprawa ich funkcji wodochłonnej, klimatotwórczej, glebochronnej (2019–2022),
- ochrona istniejących zadrzewień (2019-2022),

Cel operacyjny: Ochrona gleb i terenów zdegradowanych

Działania:

Lata 2015-2018

- inwentaryzacja terenów zdegradowanych (2015-2018),

Lata 2019-2022:

- prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi (2019-2022),

Cel operacyjny: Ochrona wód podziemnych

Działania:

Lata 2015-2022:

- uwzględnianie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ujęć wód

Cel szczegółowy: Racjonalne gospodarowanie środowiskiem

Cel operacyjny: Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki.

Działania:

Lata 2015-2022:

- prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie konieczności i możliwości oszczędzania wody (2015-2022),
- promocja i stosowanie energooszczędnych technik i technologii (2015-2022),
- egzekwowanie obowiązku rejestracji zużycia wody do celów przemysłowych i rolniczych w przeliczeniu na jednostkę produkcji (2015-2022),
- wprowadzanie technologii mało odpadowych oraz działania na rzecz zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów (2015-2022),

Cel operacyjny: Zwiększenie stopnia wykorzystywania energii odnawialnej

Działania:

Lata 2015 - 2022:

- inwentaryzacja miejsc możliwych do lokalizacji elektrowni wiatrowych i innych obiektów - źródeł odnawialnej energii (2015-2018),

Lata 2019 - 2022:

- działania w kierunku produkcji energii ze źródeł odnawialnych (biomasy, energii słońca, wody, wiatru, pompy ciepła (2019 - 2022),

Cel operacyjny: Usprawnienie zarządzania środowiskiem

Działania:

Lata 2015 - 2022:

- wzmocnienie (jakościowe i ilościowe) służb ochrony środowiska w mieście (2015-2022),
- zwiększanie stopnia wykorzystywania środków finansowych polskich i UE przeznaczonych na rzecz środowiska (2015-2022),
- doskonalenie systemu udostępniania informacji o środowisku, prowadzenie w formie elektronicznej publicznie dostępnego wykazu danych (2015-2022),
- rozszerzanie współpracy z organizacjami ekologicznymi i ośrodkami naukowo-badawczymi (2015-2022),
- rozbudowa baz danych zawierających informacje z zakresu ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem przestrzennych baz danych GIS i ich publikacji poprzez usługi sieciowe

Cel szczegółowy: Zwiększenie aktywności obywatelskiej i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa

Cel operacyjny: Zwiększanie aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony środowiska

Działania:

Lata 2015 - 2022:

- tworzenie partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz rozwiązywania problemów ochrony środowiska (2015-2022),
- wspieranie rozwoju usług turystycznych (2015-2022),
- organizowanie konkursów, wystaw, imprez aktywizujących społeczeństwo do troski o środowisko (2015-2022),
- promowanie wszelkich działań powodujących osiągnięcie znacznych efektów ekologicznych (2015-2022),
- propagowanie najlepszych dostępnych technik BAT (lata 2015- 2022).
- promowanie podmiotów gospodarczych posiadających certyfikaty ekologiczne, wspieranie działań zmierzających do osiągnięcia certyfikatów (2015-2022),
- aktywizacja społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody (2015-2022),

Cel operacyjny: Rozszerzanie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Działania:

Lata 2015-2022:

- zapewnianie społeczeństwu powszechnego dostępu do informacji o środowisku (2015-2022),
- współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi (2015-2022),
- kształtowanie postaw konsumentów – użytkowników środowiska, ich zachowań proekologicznych (2015-2022),
- konsultacje w zakresie rozwiązywania problemów ekologicznych dla mieszkańców i osób prowadzących działalność na terenie miasta (2015-2022),
- organizowanie szkoleń dla mieszkańców miasta oraz pracowników urzędu miasta i miejskich jednostek organizacyjnych (2015-2022),

- organizacja warsztatów, seminariów, konferencji (2015-2022),
- wprowadzanie programów edukacyjnych dla uczniów (2015-2022),
- zapewnianie udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawach ochrony środowiska (2015-2022)
- Prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów i traw;
- Działania informacyjno-edukacyjne na temat zanieczyszczeń powietrza, ich wpływu na zdrowie i możliwości zmniejszenia tych zanieczyszczeń przez społeczeństwo.

7. Harmonogramy działań

7.1. Harmonogram realizacji działań

Lp.	Działania	Jednostka realizująca	Lata realizacji	Źródła finansowania
Cel szczegółowy: Ograniczenie emisji substancji i energii				
1	Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości wód	koszt zadania: 40 000 tyś PLN		
	rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji zbiorczej oraz bieżąca konserwacja miejskiej oczyszczalni ścieków;	Miasto	2015-2022	Środki własne jednostek, Fundusze ekologiczne
1.2	Stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) w instalacjach produkcyjnych i komunalnych wytwarzających ścieki	Przedsiębiorcy	2015-2022	Środki własne jednostki, Fundusze ekologiczne
1.3	Stosowanie, przy planowaniu i realizacji przedsięwzięć, rozwiązań, które będą ograniczać zmiany stanu wody na gruncie rozmiarów niezbędnych ze względu na specyfikę przedsięwzięcia	Miasto	2015-2022	Środki własne jednostki
2	Cel operacyjny: Osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie zmniejszenia emisji pyłów i odorów	koszt zadania: 30 000 tyś PLN		
2.1	Wprowadzanie nowoczesnych technik i technologii energooszczędnych, zamiana tradycyjnych starych kotłowni opalanych węglem na czystsze źródła energii	Miasto, Powiat, przedsiębiorstwa, indywidualne osoby	2015-2018	Środki własne jednostek, Fundusze UE
2.2	Termomodernizacja budynków	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
Cel operacyjny: Ograniczenie emisji hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do poziomu obowiązujących norm koszt zadania: 5 000 tyś. PLN				
3.1	Modernizacja, przebudowa dróg wraz z budowa zabezpieczeń akustycznych	Zarządcy dróg, Powiat, Miasto	2015-2018	Środki własne jednostek
3.2	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól	Powiat, WIOŚ, Prowadzący instalacje,	2019-2022	Środki własne jednostek
3.3	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	Powiat, WIOŚ	2019-2022	Środki własne jednostek
Cel operacyjny: Minimalizacja składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów				
koszt zadania: 5 000 tyś. PLN				
4.1	Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów	Miasto	2015-2022	Środki własne jednostki
4.2	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek

	dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi			
4.3	Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest	Miasto, Województwo Mazowieckie	2015-2022	Środki własne jednostki
4.4	Przygotowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów azbestowych	Miasto, Województwo Mazowieckie	2015-2022	Środki własne jednostek
4.5	Objęcie zorganizowanym system odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców	Gminy, Przedsiębiorstwa komunalne	2015-2022	Środki własne jednostek, PROW
4.6	Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Miasto, Przedsiębiorstwa komunalne	2015-2022	Środki własne jednostek, PROW
4.7	Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Miasto, Przedsiębiorstwa komunalne	2015-2022	Środki własne jednostek, PROW
4.8	Zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska	Miasto, Przedsiębiorstwa komunalne	2015-2022	Środki własne jednostek, PROW
cel operacyjny: Zapobieganie skutkom awarii przemysłowych koszt zadania: 3 000 tyś. PLN				
5.1	Inwentaryzacja zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii oraz poważnych awarii przemysłowych, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku zagrożenia awarią, stanowiących potencjalne zagrożenia dla środowiska lub zdrowia i życia ludzi	GIOŚ, Straż pożarna	2015-2022	Środki własne jednostek
5.2	Wdrożenie w zakładach o zwiększonym ryzyku i zakładach o dużym ryzyku zagrożenia awarią, odpowiednio systemu bezpieczeństwa bądź raportu o bezpieczeństwie, oraz spowodowanie aktualizacji programów zapobiegania poważnym awariom przemysłowym	Podmioty gospodarcze	2015-2022	Środki własne jednostek

Cel szczegółowy: Ochrona zasobów środowiska i krajobrazu				
6	Cel operacyjny: Ochrona przyrody i krajobrazu koszt zadania: 2 000 tys. PLN			
6.1	Wspieranie inicjatyw na rzecz wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska obszarów cennych przyrodniczo	RDOŚ, GDOŚ	2015-2022	WFOŚiGW, NFOŚiGW
6.2	Budowanie i aktualizacja baz danych z zakresu ochrony przyrody	RDOŚ, GDOŚ	2015-2022	Środki własne jednostki
6.3	Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w dokumentach planistycznych	RDOŚ, GDOŚ	2015-2022	Środki własne jednostki
6.4	Planowanie inwestycji z zachowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych	Miasto	2015-2022	Środki własne jednostki
6.5	Motywowanie społeczności lokalnych do działań na rzecz utrzymania walorów przyrodniczych terenów	Miasto	2015-2022	Środki własne jednostki
6.6	Ochrona starodrzewów, parków, skwerów i pomników przyrody	Miasto, Wojewódzki Konserwator Ochrony Zabytków	2015-2022	WFOŚiGW
7	Cel operacyjny: Zwiększanie lesistości miasta koszt zadania: 100 tys. PLN			
7.1	Ochrona istniejących lasów, poprawa ich produktywności	Powiat	2015-2022	Środki własne jednostki
7.2	Aktualizacja ewidencji gruntów	Powiat	2015-2022	Środki z Województwa Mazowieckiego
7.3	Utrzymanie wielofunkcyjności lasów, poprawa ich funkcji wodochłonnej, klimatotwórczej, glebochronnej	Powiat	2019-2022	Środki własne jednostki
7.4	Ochrona istniejących zadrzewień	Miasto	2019-2022	Środki własne jednostki
8	Cel operacyjny: Ochrona gleb i terenów zdegradowanych koszt zadania: 100 tys. PLN			
8.1	Inwentaryzacja terenów zdegradowanych	Powiat	2015-2018	Środki własne jednostki
8.2	Prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi	Powiat	2019-2022	Środki własne jednostki
Cel szczegółowy: Racjonalne gospodarowanie środowiskiem				
9	Cel operacyjny: Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki Koszt zadania: 200 tys. PLN.			
9.1	Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostki

	konieczności i możliwości oszczędzania wody			
9.2	Promocja i stosowanie energooszczędnych technik i technologii	Miasto, Powiat, Przedsiębiorstwa, Indywidualne osoby	2015-2022	Środki własne jednostek
9.3	Zwiększenie świadomości społeczeństwa poprzez edukację w zakresie ograniczania zużycia energetycznego	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
9.4	Wprowadzanie technologii mało odpadowych oraz działania na rzecz zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
10	Cel operacyjny: Zwiększenie stopnia wykorzystywania energii odnawialnej koszt zadania: 500 tyś. PLN			
10.1	Inwentaryzacja miejsc możliwych do lokalizacji elektrowni wiatrowych i innych obiektów - źródeł odnawialnej energii	Miasto, Powiat, Przedsiębiorstwa	2015-2018	Środki własne jednostki, Fundusze UE, Programy operacyjne
10.2	Działania w kierunku produkcji energii ze źródeł odnawialnych (biomasy, energii słońca, wody, wiatru, pompy ciepła)	Miasto, Powiat, Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorstwa, Indywidualne osoby	2019 - 2022	Środki własne jednostek, NFOŚiGW, Fundusze UE, Programy operacyjne
11	Cel operacyjny: Usprawnienie zarządzania środowiskiem koszt zadania: 200 tyś. PLN			
11.1	Wzmacnianie (jakościowe i ilościowe) służb ochrony środowiska miejsie	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
11.2	Zwiększanie stopnia wykorzystywania środków finansowych polskich i UE przeznaczonych na rzecz środowiska	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
11.3	Doskonalenie systemu udostępniania informacji o środowisku, prowadzenie w formie elektronicznej publicznie dostępnego wykazu danych	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
11.4	Rozszerzanie współpracy z organizacjami ekologicznymi i ośrodkami naukowo-badawczymi	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
11.5	Rozbudowa baz danych zawierających informacje z	Miasto, Powiat, RDOŚ,	2015-2022	Środki własne jednostek

	zakresu ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem przestrzennych baz danych GIS i ich publikacji poprzez usługi sieciowe.	WIOŚ		
Cel szczegółowy: Zwiększenie aktywności obywatelskiej i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa				
12	Cel operacyjny: Zwiększanie aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony środowiska koszt zadania: 200 tyś. PLN			
12.1	Tworzenie partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz rozwiązywania problemów ochrony środowiska	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
12.2	Wspieranie rozwoju usług turystycznych	Miasto, Powiat,	2015-2022	Środki własne jednostek
12.3	Organizowanie konkursów, wystaw, imprez aktywizujących społeczeństwo do troski o środowisko	Miasto, Powiat, WIOŚ, ODR, Organizacje pozarządowe	2015-2022	Środki własne jednostek
12.4	Promowanie wszelkich działań powodujących osiągnięcie znacznych efektów ekologicznych	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
12.5	Propagowanie najlepszych dostępnych technik BAT	Miasto, Powiat	2015- 2022	Środki własne jednostek
12.6	Promowanie podmiotów gospodarczych posiadających certyfikaty ekologiczne, wspieranie działań zmierzających do osiągnięcia certyfikatów	Miasto, Powiat	2015- 2022	Środki własne jednostek
12.7	Aktywizacja społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody	Miasto, Powiat, ODR, Organizacje pozarządowe	2015-2022	Środki własne jednostek
13	Cel operacyjny: Rozszerzanie świadomości ekologicznej społeczeństwa koszt zadania 150 tyś. PLN			
13.1	Zapewnianie społeczeństwu powszechnego dostępu do informacji o środowisku	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
13.2	Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
13.3	Kształtowanie postaw konsumentów – użytkowników środowiska, ich zachowań proekologicznych	Miasto, Powiat,	2015-2022	Środki własne jednostek
13.4	Konsultacje w zakresie rozwiązywania problemów ekologicznych dla mieszkańców i osób prowadzących działalność na terenie miasta	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
13.5	Organizowanie szkoleń dla mieszkańców miasta oraz pracowników urzędu i miejskich jednostek	Powiat, Miasto	2015-2022	Środki własne jednostki

	organizacyjnych			
13.6	Organizacja warsztatów, seminariów, konferencji	Miasto, Powiat, ODR	2015-2022	Środki własne jednostek
13.7	Wprowadzanie programów edukacyjnych dla uczniów	Miasto, Powiat, RDLP	2015-2022	Środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW
13.8	Zapewnianie udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawach ochrony środowiska	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
13.9	Prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów i traw	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek
13.10	Działania informacyjno-edukacyjne na temat zanieczyszczeń powietrza, ich wpływu na zdrowie i możliwości zmniejszenia tych zanieczyszczeń przez społeczeństwo	Miasto, Powiat	2015-2022	Środki własne jednostek

8. Finansowanie zadań

Finansowanie inwestycji ekologicznych związanych z ochroną środowiska i gospodarką odpadami można podzielić na dwie grupy: są to środki krajowe pochodzące z różnych źródeł finansowania oraz fundusze strukturalne Unii Europejskiej.

Największą instytucją realizującą Politykę Ekologiczną Państwa poprzez finansowanie inwestycji w ochronie środowiska i gospodarce wodnej w obszarach ważnych z punktu widzenia procesów dostosowawczych do standardów i norm Unii Europejskiej jest **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)**. Główne kierunki jego działalności określa II Polityka Ekologiczna Państwa, natomiast co roku aktualizowane są cele szczegółowe, w tym zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych.

Zasadniczym celem NFOŚiGW jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym ochrony środowiska przed odpadami NFOŚiGW udziela pożyczek, dotacji i dopłat, dofinansowuje zadania inwestycyjne zgodnie z priorytetami, którymi są m.in.: likwidacja uciążliwości starych składowisk odpadów, unieszkodliwianie odpadów powstających w związku z transportem samochodowym oraz zbiórka i wykorzystanie olejów, przeciwdziałanie powstawaniu i unieszkodliwianiu odpadów niebezpiecznych, realizacja międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów komunalnych.

O dofinansowane z NFOŚiGW mogą ubiegać się:

jednostki samorządu terytorialnego i ich związki

stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje

przedsiębiorcy, realizujący przedsięwzięcia ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Analogicznie do NFOŚiGW w każdym województwie **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW)** przygotowuje listę zadań priorytetowych, które mogą być dofinansowywane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji. Rolą wojewódzkiego funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska, środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska przeznaczane są na dofinansowywanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju.

Środki wojewódzkich funduszy przeznacza się na:

- działania na rzecz ochrony przyrody oraz zadania związane ze zwiększaniem lesistości kraju,
- działania polegające na zapobieganiu i likwidacji poważnych awarii i ich skutków,
- badania, upowszechnianie ich wyników, a także na postęp techniczny w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej,

- opracowywanie i wdrażanie nowych technik i technologii, w szczególności dotyczących ograniczania emisji i zużycia wody, a także efektywnego wykorzystania paliw,
- zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego,
- system kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności na tworzenie baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat,
- opracowywanie planów służących gospodarowaniu zasobami wodnymi oraz utworzenie katastru wodnego,
- wspomaganie działalności finansowanej, do których należą:
 - edukacja ekologiczna oraz propagowanie działań proekologicznych i zasad zrównoważonego rozwoju,
 - wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska,
 - wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła,
 - realizacje zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej,
 - urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, oraz parków,
 - realizację zadań związanych z gospodarką odpadami,
 - wspieranie działań przeciwdziałających zanieczyszczeniom,
 - profilaktyka zdrowotną dzieci na obszarach na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska,
 - wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzenia bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii,
 - wspieranie ekologicznych form transportu,
 - działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi i położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody,
 - realizacja zadań związanych z ochroną ziemi.

Szczegółowe warunki udzielania pomocy finansowej są określone w dokumencie "Zasady udzielania pomocy finansowej" uchwalonym przez Radę Nadzorczą Funduszu. Istotne znaczenie ma również fundacja **EkoFundusz**, która udziela finansowego wsparcia w formie bezzwrotnych dotacji i preferencyjnych pożyczek. Jest to fundacja niezależna działająca według prawa polskiego, a w szczególności ustawy o fundacjach oraz ich statutu. Obecnie fundatorem jest Minister Skarbu Państwa.

Do priorytetów EkoFunduszu należą m.in.: ochrona różnorodności biologicznej, gospodarka odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych, unieszkodliwianie odpadów komunalnych i niebezpiecznych, ograniczenie emisji gazów powodujących zmiany klimatu Ziemi (ochrona klimatu), ograniczenie transgranicznego transportu dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz eliminacja niskich źródeł ich emisji (ochrona powietrza).

Dotacje mogą uzyskać jedynie projekty dotyczące inwestycji związanych bezpośrednio z ochroną środowiska, (w ich fazie implementacyjnej), a w dziedzinie przyrody również projekty

nie inwestycyjne. EkoFundusz nie dofinansowuje badań naukowych, opracowań oraz tworzenia wszelkiego rodzaju dokumentacji.

Źródłem finansowania inwestycji ekologicznych związanych z ochroną środowiska i gospodarką odpadami mogą być również kredyty preferencyjne udzielane np. przez **Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.)** z dopłatami do oprocentowania, kredyty komercyjne, kredyty konsorcjalne, jak również kredyty międzynarodowych instytucji finansowych - **Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju- EBOiR i Banku Światowego.**

Fundusze strukturalne

Od czasu wejścia Polski do UE z dniem 1 maja 2004 r. możemy korzystać z Funduszy Strukturalnych na finansowanie inwestycji w ochronie środowiska. Dotyczyło to będzie możliwości finansowania inwestycji z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** (Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego - inwestycje w skali regionalnej i lokalnej) oraz z Funduszu Spójności.

Fundusz Spójności jest komplementarny do Funduszy Strukturalnych, jednak jest przeznaczony dla krajów w których PKB na mieszkańca nie przekracza 90 % średniej Unii Europejskiej. Przedsięwzięcia wspomagane przez Fundusz Spójności w słabiej rozwiniętych krajach mają przyczynić się do rozwoju infrastruktury transportu i środowiska.

Zgodnie ze „Strategią wykorzystania Funduszu Spójności 2007 - 2013”, główne priorytety Funduszu w zakresie ochrony środowiska to:

- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia, które należy podejmować poprzez działania: budowę i modernizację kanalizacji sanitarnej i burzowej oraz oczyszczalni ścieków, rozbudowę i modernizację urządzeń uzdatniających wodę i sieci wodociągowej,
- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez budowę zbiorników retencyjnych, zbiorników "suchych" obwałowań i innych zabezpieczeń, zalesianie, renaturalizację cieków wodnych,
- racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi poprzez budowę, rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych oraz tworzenie systemów recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie),
- tworzenie systemów zbiórki odpadów niebezpiecznych w tym spalarnie, tworzenie systemów zagospodarowania osadów ściekowych (w tym spalarnie), rekultywacja terenów zdegradowanych przez przemysł,
- poprawa jakości powietrza poprzez modernizację i rozbudowę miejskich systemów ciepłowniczych połączona z likwidacją "niskiej emisji" w strefach o znacznych przekroczeniach dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, systemową konwersję palenisk domowych na rozwiązania przyjazne zdrowiu i środowisku.

Podstawowe informacje o funduszach strukturalnych UE

Fundusze strukturalne są instrumentami polityki strukturalnej UE. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich. W ten sposób Unia Europejska wpływa na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej.

Fundusze są kierowane do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego UE.

9. Realizacja i monitoring programu

Istota monitoringu polega na prowadzeniu stałych obserwacji, dokonywaniu ciągłych, systematycznych pomiarów, określaniu narzędzi pomiarów przebiegu procesów, które nas interesują. Program Ochrony Środowiska jest jednocześnie narzędziem planowania i zarządzania środowiskiem przez władze samorządowe. Mają na celu wspomagać rozwój obszaru i ochronę jego dziedzictwa naturalnego. Stosownie do tych dwóch funkcji powstaje zasadne wyróżnienie dwóch sfer jej obserwacji i oceny. Jedną sferą jest obserwacja Programu jako dokumentu planowania działań wspomagających rozwój i ochronę środowiska z całą logiką uzasadniania tych działań, drugą zaś jest obserwacja i ocena wdrażania działań w życie.

Monitoring Programu powinien odbywać się co roku, raz na 2 lata będzie przeprowadzana analiza porównawcza stanu wyjściowego i obecnego. Wzorcem dla takiego monitoringu mogą być wskaźniki oceny realizacji planowanych zadań.

Całość efektów pośrednich może nie być jednoznacznie określona, może być jednak szacowana, np. % zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska. Można także monitorować efektywność ekonomiczną, ekologiczną i społeczną Programu.

Wskaźniki monitorowania projektowanych przedsięwzięć powinny być realne, trafnie dobrane, mierzalne - umożliwiające porównania, wiarygodne i dostępne. Na przykładzie monitorowania działań będzie możliwe tworzenie warsztatu oceny oddziaływania na środowisko. Stworzenie w miarę pełnego indeksu wskaźników monitorowania projektów może stanowić podstawę do określenia monitorowania całego Programu. Powinny być monitorowane bezpośrednie działania, a pośrednio również priorytety. Efekty wdrażania projektowanych przedsięwzięć powinny mieć wpływ na korekty układu priorytetów, opartych na diagnozie stanu istniejącego.

Wskaźniki charakteryzujące stan środowiska w mieście Mińsk Mazowiecki:

1. liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk - 0 brak dzikich wysypisk.
2. liczba nowych oczyszczalni ścieków - 1 szt. (oczyszczalnia miejska zmodernizowana kompleksowo).
3. % zmniejszenia zanieczyszczenia atmosferycznego - 30%.
4. % wzrost świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży - 80%.
5. % wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa dorosłego - 60%.
7. liczba nowopowstałych gospodarstw ekologicznych - 0
8. liczba nowopowstałych przedsiębiorstw ekologicznych - 0
9. liczba zmodernizowanych kotłowni - 3
10. liczba zmodernizowanych kotłowni z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii - 0.

10. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

- 1) Jerzy Kondracki, Geografia regionalna Polski, Warszawa 2001,
- 2) Edward Frączek, Dobrośława Oficjalska, Objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski 1:200 000, Arkusz Warszawa Wschód, Warszawa 1986,
- 3) Raport o stanie powiatu mińskiego, lata 1998-2008,
- 4) Dane statystyczne o województwie Mazowieckim Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- 5) Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, wg stanu na dzień 31.12.2011 r., Warszawa 2012,
- 6) Raport Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Stan Środowiska w Województwie Mazowieckim w roku 2010, Inspekcja Ochrony Środowiska, Warszawa, 2011,
- 7) Polska 2025, długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju
- 8) II Polityka ekologiczna państwa, grudzień 2000r.,
- 9) Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Rada Ministrów, Warszawa,
- 10) Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002 – 2010, Rada Ministrów, Warszawa listopad 2002r.,
- 11) Strategia ekorozwoju Polski, MOŚZNiL, Warszawa 1993r.,
- 12) Podstawowe problemy środowiska w Polsce, Inspekcja Ochrony Środowiska, Warszawa listopad 2000r.,
- 13) Polityka leśna państwa, dokument przyjęty przez Radę Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (1997), dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22.04.1997 r.,
- 14) Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 – Ministerstwo Środowiska, październik 2010 r.,
- 15) Program oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Warszawa, 2010 r.
- 16) Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2020– Samorząd Województwa Mazowieckiego – Warszawa 2006r.,
- 17) Rocznik statystyczny województwa mazowieckiego 2011, Urząd Statystyczny w Warszawie,
- 18) Program Ochrony Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku,
- 19) Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-20123,
- 20) Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.,
- 21) Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska – praca zbiorowa pod redakcją dr A. Liro – Fundacja IUCN Poland, Warszawa 1998 r.,
- 22) Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, lipiec 2002 r.,
- 23) „Wybrane zadania samorządów terytorialnych w ochronie środowiska w związku z przystąpieniem Polski do UE”, Ministerstwo Środowiska,
- 24) Poradnik – Jak własnymi siłami opracować gminny lub powiatowy program ochrony środowiska – Praca zbiorowa, niepublikowana, lipiec 2003 r.,
- 25) Dokumentacje geologiczne z powiatowego archiwum geologicznego w Mińsku Mazowieckim,
- 26) Decyzje administracyjne.

Dokumenty prawne:

- 1) regulacje prawne w ramach Unii Europejskiej,
- 2) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r. poz. 1232, ze zmianami),
- 3) ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. poz. 21, ze zmianami),
- 4) ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 r. poz. 1235, ze zmianami),
- 5) ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2012 r. poz. 145, ze zmianami),
- 6) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r. poz. 627, ze zmianami),
- 7) ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz.U. z 2011 r. Nr 12 poz. 59, ze zmianami),
- 8) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2014 r. poz. 613, ze zmianami),
- 9) ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1205, ze zmianami),
- 10) ustawa z dnia 11 maja 2001r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90 r. poz. 607, ze zmianami),
- 11) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012. poz. 647, ze zmianami),